

Univerzita Palackého v Olomouci  
Právnická fakulta

**Tereza Grulichová**

**Vedlejší dohody společníků kapitálových společností**

Diplomová práce

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Vedlejší dohody společníků kapitálových společností* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 105 123 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 12. 1. 2022

Tereza Grulichová

# Obsah

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Úvod .....                                                                            | 5  |
| 1. Obecné pojetí vedlejších dohod společníků .....                                    | 6  |
| 1.1 Definiční znaky vedlejších dohod v literatuře a praxi .....                       | 6  |
| 1.1.1 Anglosaské právní prostředí .....                                               | 6  |
| 1.1.2 Kontinentální právní prostředí .....                                            | 9  |
| 1.1.3 Česká republika a Slovenská republika.....                                      | 10 |
| 1.2 Účel vedlejších dohod společníků a důvody jejich uzavření .....                   | 13 |
| 1.3 Obsah vedlejších dohod společníků.....                                            | 14 |
| 2. Právní povaha vedlejších dohod společníků .....                                    | 16 |
| 2.1 Právní povaha ujednání obsažených ve společenské smlouvě .....                    | 17 |
| 2.1.1 Obecně k právní povaze společenské smlouvy .....                                | 17 |
| 2.1.2 Korporační ustanovení společenské smlouvy .....                                 | 20 |
| 2.1.3 Extrastatutární ustanovení obsažené ve společenské smlouvě.....                 | 21 |
| 2.2. Právní povaha vedlejších dohod společníků mimo společenskou smlouvu .....        | 21 |
| 2.2.1 Limity vedlejších dohod společníků .....                                        | 21 |
| 2.2.2 Právní závaznost a nepřevoditelnost vedlejších dohod na právního nástupce ..... | 24 |
| 2.2.3 Následky porušení dohod .....                                                   | 26 |
| 2.2.4 Výhody a nevýhody vedlejších dohod společníků.....                              | 29 |
| 3. Jednotlivé druhy vedlejších dohod společníků.....                                  | 33 |
| 3.1 Vedlejší dohody společníků upravující převod podílu .....                         | 33 |
| 3.1.1 Drag-along klauzule .....                                                       | 34 |
| 3.1.2 Tag-along klauzule .....                                                        | 34 |
| 3.1.3 Vymahatelnost drag-along a tag-along klauzulí.....                              | 36 |
| 3.1.4 Deadlock ustanovení – řešení patových situací.....                              | 37 |
| 3.1.5 Exkurz do Slovenské právní úpravy .....                                         | 39 |
| 3.2 Vedlejší dohody společníků o výkonu hlasovacího práva.....                        | 41 |
| 3.2.1 Vedlejší dohody společníků o výkonu hlasovacího práva v České republice.....    | 41 |
| Závěr.....                                                                            | 44 |
| Seznam použité zdrojů.....                                                            | 46 |

## Seznam použitých zkratek

|       |                                                                               |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|
| ZOK   | zákon. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů |
| OZ    | zákon. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů         |
| ObchZ | zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v posledním platném znění            |
| DGCL  | Delaware General Corporation Law                                              |
| MBCA  | Model Business Corporation Act                                                |
| AktG  | Německý akciový zákon                                                         |
| OBZ   | zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, ve znění posledních předpisů        |

## Úvod

Každá obchodní korporace musí být založena zakladatelským právním jednáním, které upravuje minimální, podstatné náležitosti této korporace. Zakladatelským právním jednáním je společenská smlouva,<sup>1</sup> což je označení, které zastřešuje také stanovy a zakladatelskou listinu.<sup>2</sup> Společenská smlouva upravuje především organizaci společnosti, vzájemná práva a povinnosti společníků a právní poměry mezi společníky, které musí být upraveny v minimálním, zákonem předepsaném rozsahu. Kromě tohoto zakladatelského právního jednání mohou společníci uzavřít ještě další dohody, tzv. vedlejší dohody společníků, které jak už říká sám jejich název stojí „vedle“ společenské smlouvy a jsou běžným nástrojem úpravy právních poměrů mezi společníky kapitálových společností.

Vedlejší dohoda společníků je institut, který do českého práva vnesla praxe a který se v praxi hojně užívá, zároveň však nedošlo k vytvoření žádného legislativního rámce, který by tuto oblast právně zakotvil a upravil.

Tento institut<sup>3</sup> se využívá v kapitálových společnostech (akciová společnost a společnost s ručením omezeným), kdy vedlejší dohody v obou těchto společnostech si jsou obsahově velice podobné. V případě, že určité použité nebo citované zdroje v této diplomové práci budou pracovat s akciovou společností (nebo naopak se společností s ručením omezeným), budou závěry z těchto pramenů použitelné i na druhý typ kapitálové společnosti. To samozřejmě neplatí, pokud se bude jednat o informace specificky se vztahující pouze k jednomu typu kapitálové společnosti. V takovém případě na tuto skutečnost v práci upozorním.

V první, obecné části diplomové práce vymezím pojem vedlejší dohody společníků, a to s přesahem do zahraniční právní úpravy a doktríny. Dále se pak zaměřím na právní závaznost ujednání zakotvených ve společenské smlouvě a ustanoveních inkorporovaných ve vedlejší dohodě a na benefity a nevýhody, které jsou s použitím těchto institutů spojeny. V neposlední řadě se pak budu zabývat právními následky, spojenými s porušením dohod společníků.

Cílem druhé části je pak zaměřit se na konkrétní vybrané typy vedlejších dohod. Ačkoliv se nelze v této práci, už z povahy tohoto institutu, zabývat všemi druhy, zaměřím se na typy vedlejších dohod, se kterými se můžeme v praxi setkat nejčastěji nebo na ty, které mě osobně přijdou nejzajímavější, popřípadě k nim není tolik relevantních zdrojů.

---

<sup>1</sup> V práci bude v případě české právní úpravy používán v souladu s § 3 odst. 3 ZOK pojem společenská smlouva, jakožto legislativní zkratka pro společenskou smlouvu i stanovy.

<sup>2</sup> HAVEL, Bohumil. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 9-13.

<sup>3</sup> V práci budu používat pojmy „Vedlejší dohody společníků“ a „vedlejší dohody“ jako synonyma.

# 1. Obecné pojetí vedlejších dohod společníků

Společenská smlouva je zakladatelský dokument, kterým se upravuje samotná existence, fungování, struktura společnosti, vzájemné vztahy mezi společníky a vztahy mezi společníky a společností.<sup>4</sup> Nad rámec zakladatelského právního jednání neboli „*ústavy právnické osoby*“,<sup>5</sup> jež upravuje především povinné náležitosti, mohou společníci uzavírat i neformalizované dohody, které označujeme jako vedlejší dohody. Tyto vedlejší dohody nazývané taktéž extrastatutární mohou upravovat prakticky všechny oblasti týkající se fungování společnosti.<sup>6</sup>

Vedlejší dohoda společníků je právní institut, který je v praxi často využíván, v českých právních předpisech však není definován, proto musíme definici právního institutu vedlejších dohod hledat v doktríně, a to v tuzemských i zahraničních odborných zdrojích.

## 1.1 Definiční znaky vedlejších dohod v literatuře a praxi

Vedlejší dohody jsou běžnou součástí praxe obchodních společností v zemích anglosaského i kontinentálního práva, není však běžné, aby právní předpisy obsahovaly jejich legální definici.<sup>7</sup> Určitou výjimkou je pak právní úprava Slovenské republiky, která obsahuje explicitní definici a regulaci vedlejších dohod společníků. Vymezení tohoto pojmu musíme tedy v zahraničí, stejně jako v českém právním prostředí, hledat v doktríně a rozhodovací praxi soudů.

### 1.1.1 Anglosaské právní prostředí

Vedlejší dohody společníků jsou v angloamerickém právním prostředí nejčastěji nazývány pojmem „shareholders' agreements“, který je nejobecnější a je také zastřešujícím pojmem pro všechny dále uvedené. Další používaná synonyma jsou pak „side agreements“, „side letters“ (v překladu vedlejší dohody), „membership agreements“ (v překladu členské dohody). Dále lze nalézt specifické názvy jako „joint venture agreements“, což je dohoda mezi

<sup>4</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 3.

<sup>5</sup> DVOŘÁK, Tomáš. In: ŠVESTKA a kol. *Občanský zákoník. komentář. Svazek I*, (§ 1 až 654). Praha: Wolters Kluwer, 2014. § 122 (Ustavení a vznik právnické osoby).

<sup>6</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 15. června 2021]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](http://databaze.beck-online.cz).

<sup>7</sup> WOLF, Ronald Charles. *The Law and Practice of Shareholders' Agreements in National and International Joint Ventures. Common and Civil Law Uses*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, Law & Business, 2014, s. 74.

dvěma či více osobami, které spolu vytvářejí společný podnik. Nicméně pojem „joint ventures agreements“ se taktéž často používá jako synonymum k pojmu „shareholders‘ agreements“.

Ačkoliv britský zákon Companies Act z roku 2006 pojem „shareholders‘ agreements“ nedefinuje, s pojmem „agreement“ (v překladu dohoda) pracuje, když jej používá pro označení dohody mezi všemi nebo některými akcionáři, kteří jsou majitelé stejných druhů akcií, a to v souvislosti s tzv. korporáčními akty společnosti.<sup>8</sup>

V britském právním prostředí mají vedlejší dohody společníků poměrně dlouhou historii, kdy oficiálně jsou přípustné již od roku 1897 rozhodnutím britské Sněmovny lordů ve věci *Welton v. Saffery*,<sup>9</sup> v němž je uvedeno: „*Jednotlivý společníci mohou samozřejmě se svými zájmy smluvně disponovat způsobem, který považují za vhodný. Takové smlouvy, ať už uzavřené všemi nebo pouze některými společníky, vytváří pouze osobní závazkové vztahy a nestávají se vnitřními předpisy společnosti a nejsou závazné pro právní nástupce smluvních stran ani pro nové společníky nebo pro společníky, kteří se smlouvou nesouhlasí.*“<sup>10</sup>

V literatuře lze nalézt řadu definic britských i amerických autorů, kdy některé vymezují vedlejší dohodu společníků pouze jako smlouvu, kterou uzavírají společníci mezi sebou, a která upravuje právní vztahy mezi společníky a mezi společníky a společností.<sup>11, 12</sup>

Dle další definice je vedlejší dohoda společníků určitá dohodnutá nastavba, která doplňuje a obsahově přesahuje společenskou smlouvu, která tvoří základní strukturu společnosti.<sup>13</sup>

Taková vymezení jsou však poměrně zjednodušená a ani jedna z výše uvedených definic dostatečně neodráží rozdílnost mezi vedlejšími dohodami společníků a ujednáními společenské smlouvy, které upravují korporáční otázky. Určitou komplexnější definici podává Šuleková, dle které jsou „*V anglické doktríně jsou akcionářské dohody definované většinou jako formální nebo neformální dohody mezi všemi nebo některými akcionáři, případně akcionáři a obchodní*

---

<sup>8</sup> ŠULEKOVÁ, Žofia. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s 251-252.

<sup>9</sup> Sněmovna lordů: Rozhodnutí *Welton v. Saffery*, Velká británie, 1897, AC 29. Dostupné z: <https://judgements.lawnigeria.com/2019/01/25/3plr-welton-v-saffery/>

<sup>10</sup> V originálním anglickém znění: „*Of course, individual shareholders may deal with their own interests by contract in such way as they may think fit. But such contracts, whether made by all or some only of the shareholders, would create personal obligations, or an exceptio personalis against themselves only, and would not become a regulation of the company, or be binding on the transferees of the parties to it, or upon new or non-assenting shareholders.*“

<sup>11</sup> DIGNAM, Alan, LOWRY, John. *Company law*. 7. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2012. s. 167.

<sup>12</sup> LAVELLE, Kerry M. *Drafting Shareholder Agreements for the Closely-Held Business*. *DePaul Business Law Journal* [online], 1991, roč. 4, č. 1, s. 110 [cit. 15. června 2021]. Dostupné z: <http://heinonline.org>.

<sup>13</sup> STEDMAN, Graham, JONES, Janet. *Shareholders Agreements*. 2. vydání. Londýn: Longman, 1990. 531 s. 53.

*společností, z kterých vznikají účinky mezi smluvními stranami ve smyslu všeobecných principů smluvního práva.*“<sup>14</sup>

Jedno z nejvíce souhrnného vymezení pak nalezneme například u britské Law Commission, která ve své zprávě z roku 1997<sup>15</sup> uvádí: „*Společníci mezi sebou často uzavírají smlouvy, které jim poskytují práva nad rámec práv, která jim poskytuje společenská smlouva a stanovy. Tyto smlouvy se řídí všeobecnými zásadami smluvního práva a na rozdíl od zakladatelských právních jednání automaticky nezavazují právní nástupce společníků.*“<sup>16</sup>

Co se týká právní úpravy vedlejších dohod společníků v USA, je jedním z prvních rozhodnutí vydaným federálním soudem USA, který připouští možnost uzavírání určitých vedlejších dohod společníků, rozhodnutí ve věci *Brown v. Pacific Mail Steamship Co.* z roku 1867, ve kterém soud judikoval, že ačkoliv je zakázáno měnit povinné korporační ujednání, společníci mohou mezi sebou uzavírat dohody o výkonu hlasovacích práv.<sup>17,18</sup> Nicméně se v té době jedná spíše o minoritní rozhodnutí, protože většina původních rozhodnutí považovala dohody společníků o výkonu hlasování za neplatné. Soudy svá rozhodnutí opíraly o dva stěžejní argumenty, kdy jedním z nich byla myšlenka, že hlasovací právo je neoddělitelné od akcií a druhým důvodem pak byl předpoklad, že společníci by měli během valné hromady hlasovat v nejlepším zájmu společnosti, nikoliv ve svém vlastním zájmu, který by vyplýval z uzavřené dohody.<sup>19</sup>

V polovině 20. století již většina amerických soudů však souhlasila, že „*voting trust agreements*“<sup>20</sup> jsou platné.<sup>21</sup>

---

<sup>14</sup> ŠULEKOVÁ, Žofia. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 251.

<sup>15</sup> LAW COMMISSION. *Shareholder Remedies* [online]. 1997 [cit. 16. června 2021], s. 22. Dostupné z: <http://www.lawcom.gov.uk/project/shareholder-remedies/#shareholder-remedies-report>.

<sup>16</sup> V originálním anglickém znění „*Members frequently make agreements with other members to give them rights in addition to those conferred by the memorandum and articles of association. These agreements are governed by the ordinary principles of contract law. Thus, unlike the statutory contract, they will not automatically bind subsequent members.*“

<sup>17</sup> Obvodní soud pro jižní obvod státu New York: Rozhodnutí *Brown v. Pacific Mail Steamship Co.*, USA, ze dne 20. listopadu 1867, 4 F. Cas. 420. [online]. Dostupné z: <https://www.ravellaw.com/opinions/1ec4511ce5530ff5febd6b94eb86e25a>

<sup>18</sup> Šlo například o dohody o hlasování pro určité kandidáty do představenstva nebo o tzv. „*voting trust agreements*“.

<sup>19</sup> MOLANO, Leon. *Shareholders' Agreements in Close Corporations and Their Enforcement* [online]. Athens, 2006. Diplomová práce. s. 18 [cit. 16. června 2021]. Dostupné z [https://digitalcommons.law.uga.edu/stu\\_llm/89/](https://digitalcommons.law.uga.edu/stu_llm/89/).

<sup>20</sup> „*Voting trust agreements*“ je smluvní dohoda, kterou akcionáři s hlasovacími právy převádí své akcie na správce, čímž správci získávají dočasnou kontrolu nad společností. Tyto dohody jsou obvykle uzavírány na delší dobu, kdy často jde i o několik let.

<sup>21</sup> HORNE, Louie M. *Voting Trust Agreements in Indiana*. *Indiana Law Journal*, [online], 1944, roč. 19, č.3, s. 230 [cit. 16. června 2021]. Dostupné z: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=3980&context=ilj>

Jedno z nejvýznamnějších rozhodnutí na poli platnosti vedlejších dohod společníků v USA vydal v roce 1964 Nejvyšší soud státu Illinois ve věci *Galler v. Galler*.<sup>22</sup> Soud v něm rozhodl, že dohoda společníků může změnit vnitřní organizaci společnosti za předpokladu, že neporušuje přímý zákaz stanovený zákonem, nejsou porušována práva věřitelů a neexistují žádné známky zjevného podvodu. Soud tímto rozhodnutím uznal právo společníků uzavřít dohody, jejichž předmětem mohou být záležitosti, které dříve mohly být upraveny pouze zákonem nebo zakladatelským dokumentem.<sup>23</sup>

Okrajově bych na tomto místě chtěla zmínit dva hlavní dokumenty, které upravují existenci vedlejších dohod společníků v USA. Prvním z nich je Model Business Corporation Act (dále jen „MBCA“)<sup>24</sup>, který není právním předpisem, ale jedná se o jakýsi vzorový statut, který byl vytvořen Výborem pro právo obchodních společností Americké advokátní komory. MBCA byl vzorem pro právní předpisy o obchodních společnostech ve více než 30 státech USA.<sup>25</sup>

Druhý dokument je Delaware General Corporation Law (dále jen „DGCL“),<sup>26</sup> který upravuje právo obchodních korporací ve státě Delaware. Jedná se o nejmodernější a nejflexibilnější zákon v oblasti obchodního práva v USA a jeho význam je dán především faktem, že stát Delaware je předním sídlem amerických a mezinárodních korporací.<sup>27, 28</sup>

### 1.1.2 Kontinentální právní prostředí

Jak už bylo uvedeno na začátku této kapitoly, jsou vedlejší dohody společníků nedílnou součástí praxe většiny zemí evropského kontinentálního právního systému.

---

<sup>22</sup> Odvolací soud státu Illinois: rozhodnutí *Galler v. Galler*, USA, 1964, 45 Ill. App.2d 452. [online]. Dostupné z: <https://www.ravellaw.com/opinions/712dc56395621a9d7fc89455f48618fd?query=Galler%20v.%20Galler%20>

<sup>23</sup> MOCK, Sebastian a kol. *International Handbook on Shareholders' Agreements: Regulation, Practice and Comparative Analysis*. Berlín: De Gruyter, 2018, s. 651

<sup>24</sup> Právní předpis Americké advokátní komory: Vzorový zákon o obchodních společnostech (Model Business Corporation Act). Dostupný z: [https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business\\_law/corplaws/2020\\_mbca.pdf](https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business_law/corplaws/2020_mbca.pdf)

<sup>25</sup> Bar Association. *MBCA newsletter, Model Business Corporation Act News* [online], USA: A semi-annual publication of Corporate Laws Committee of the Business Law Section of the American Bar Association, léto 2019 [cit. 8. července 2021]. Dostupné z: [https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business\\_law/newsletters/CL270000/full-issue-201909.pdf](https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business_law/newsletters/CL270000/full-issue-201909.pdf)

<sup>26</sup> Legislativa USA: Obecný zákon o obchodních společnostech státu Delaware. (Delaware General Corporation Law). Dostupný z: <https://delcode.delaware.gov/title8/c001/index.html>

<sup>27</sup> Delaware Division of Corporations. *About the Division of Corporations* [online]. Delaware.gov, [cit. 8. července 2021]. Dostupné z: <https://corp.delaware.gov/aboutagency/>

<sup>28</sup> Více než 1.000.000 podnikatelských subjektů má sídlo ve státě Delaware.

Pojmu vedlejší dohody společníků odpovídá německé „Gesellschaftervereinbarungen“ a „Nebenabreden.“<sup>29</sup>

Dle Mezinárodní advokátní komory<sup>30</sup> jsou vedlejší dohody společníků v Německu běžné. Využívány jsou především v soukromém sektoru, ale existují také mezi společníky veřejných společností. Účel těchto dohod je pak nejčastěji definování kompetencí a povinností zúčastněných stran dohod.<sup>31</sup>

Časté využívání vedlejších dohod společníků potvrzuje také Mock, když mimo jiné uvádí: „Zvlášť akcionáři malých a uzavřených korporací (společnost s ručením omezeným), využívají dohody mezi společníky na utváření jejich vztahu k sobě navzájem a ke vztahu ke korporaci tak, aby vyhovoval jejich potřebám. Ale i akcionáři velkých a veřejných korporací (akciová společnost) využívají dohody akcionářů na organizaci svých vztahů a posílení jejich vlivu na obchodní společnost.“<sup>32</sup>

Ačkoliv je význam vedlejších dohod společníků pro německou praxi veliký, nejsou tyto dohody, stejně jako ve valné většině ostatních států, upraveny platnou právní úpravou. Z tohoto důvodu se na vedlejší dohody společníků použije všeobecná úprava smluvního práva a práva obchodních společností. Německá právní úprava však na rozdíl od české nepřímo reguluje dohody o výkonu hlasovacího práva. Děje se tomu jednak pomocí ust. § 136 odst. 2 německého zákona o akciové společnosti (dále jako „AktG“), dle kterého je neplatná taková dohoda, kterou se akcionář zavazuje hlasovat podle pokynů společnosti, jejího představenstva nebo dozorcí rady nebo jí ovládanou osobou. Nepřímou úpravou je pak také zákaz tzv. kupování hlasů, což je dle ust. § 405 odst. 3 AktG správní delikt.<sup>33</sup>

### 1.1.3 Česká republika a Slovenská republika

Jak již bylo v této práci nastíněno, slovenská právní úprava vedlejších dohod společníků je jistým způsobem unikátní. Podobně jako právní úpravy jiných států i slovenský obchodní zákoník stanovuje hranice pro vedlejší dohody společníků. V případě slovenské právní úpravy

<sup>29</sup> V němčině se dále lze setkat s výrazem „satzun gsergänzende Nebenabreden“ (v překladu doplňková dohoda k zakladatelskému dokumentu) a „schuldrechtliche Nebenabrede“ (v překladu doplňková dohoda).

<sup>30</sup> Mezinárodní advokátní komora (IBA) „je přední mezinárodní organizací, která sdružuje individuální advokáty, advokátní společnosti a advokátní komory. Má více než 80.000 individuálních členů, přibližně 190 advokátních komor a advokátních společností z více než 170 zemí.“ Dostupné z: <https://www.ibanet.org/About-the-IBA>.

<sup>31</sup> GESELL, Harald. *IBA Guide on Shareholders' Agreements* [online]. Ibanet.org, 11. února 2015 [cit. 20. července 2021]. Dostupné z: <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=63D9B6E1-A039-4842-881C-71010F44AB98>.

<sup>32</sup> MOCK, Sebastian. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 265.

<sup>33</sup> Tamtéž.

se jedná o zákaz některých akcionářských dohod, kdy dle ust. § 186a zákona č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník (dále jako „OBZ“)<sup>34</sup> jsou zakázány dohody, kterými se akcionáři zavazují vůči společnosti nebo některému z jejích orgánů nebo členů jeho orgánů dodržovat při hlasování pokyny společnosti nebo některého z jejích orgánů o tom, jak má hlasovat, hlasovat za návrhy předkládané orgány společnosti nebo uplatit hlasovací právo určitým způsobem nebo nehlasovat, a to jako protiplnění za výhody poskytnuté společnosti.

Jedinečnost slovenské právní úpravy však spočívá ve výslovné úpravě vedlejších dohod společníků. Tato změna nastala 1. ledna 2017, kdy byl zákonem č. 389/2015 Z. z. reformován OBZ, a to vložением ust. §66c, ve znění:

„§66c

*Dohody mezi společníky*

*(1) Písemnou dohodu mezi společníky si mohou strany dohodnout vzájemná práva a povinnosti vyplývající z jejich účasti na společnosti, a to zejména*

- a) Způsob a podmínky výkonu práv spojených s účastí na společnosti,*
- b) Způsob výkonu práv v souvislosti se správou a řízením společnosti,*
- c) Podmínky a rozsah účasti na změnách základního kapitálu a*
- d) Vedlejší ujednání související s převodem účasti na společnosti.*

*(2) Rozpor rozhodnutí orgánu společnosti s dohodou mezi společníky nezpůsobuje jeho neplatnost.“<sup>35</sup>*

Vedlejší dohody společníků bylo možné uzavírat již před přijetím výše uvedené novelizace. Přidáním ustanovení § 66c OBZ se na této skutečnosti nic nemění. Dle Pálka jde jen o „*legislativní potvrzení dosavadního právního stavu a praxe.*“<sup>36</sup> Zavedením dochází k odstranění pochybností, když je výslovně upraveno, že některá ujednání mezi společníky nemusí být obsažena v zakladatelském dokumentu, ale mohou být obsahem vedlejších dohod společníků.<sup>37</sup> Jedná se o obecné ustanovení, které nedefinuje jednotlivé druhy dohod.<sup>38</sup>

---

<sup>34</sup> Viz. ust. § 186a OBZ.

<sup>35</sup> Ust. § 66c OBZ v originálním slovenském znění: „(1) Písemnou dohodou medzi spoločníkmi si môžu strany dohodnúť vzájomné práva a povinnosti vyplývajúce z ich účasti na spoločnosti, a to najmä a) spôsob a podmienky výkonu práv spojených s účasťou na spoločnosti, b) spôsob výkonu práv súvisiacich so správou a riadením spoločnosti, c) podmienky a rozsah účasti na zmenách základného imania a d) vedľajšie dojednania súvisiace s prevodom účasti na spoločnosti. (2) Rozpor rozhodnutia orgánu spoločnosti s dohodou medzi spoločníkmi nespôsobuje jeho neplatnosť.“

<sup>36</sup> PÁLKA, Radoslav. In: PATAKYOVÁ, Mária a kol. *Obchodný zákonník. Komentár*. 5. vydání. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 979. Dostupné z: databáze beck-online.sk.

<sup>37</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 6.

<sup>38</sup> CSACH, Kristián. In: OVEČKOVÁ, Olga a kol. *Obchodný zákonník. Velký komentár*. 1. zvázok. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s.244-246.

Gramatickým výkladem tohoto ustanovení pak dojdeme k závěru, že se jedná o demonstrativní výčet, společníci proto mohou uzavírat i jiné dohody, které však nesmí být v rozporu s kogentními ustanoveními.<sup>39</sup>

Výše uvedené ustanovení je potřeba vykládat tak, že nejde pouze o dohody mezi společníky, které upravují vzájemná práva a povinnosti společníků navzájem, ale jedná se i o dohody, kterými se upravují práva a povinnosti společníků vůči společnosti.<sup>40</sup>

Stejně jako dnes na Slovensku, dříve platný ObchZ v České republice některé typy vedlejších dohod výslovně zakazoval v ujednání § 186d.<sup>41</sup> Do ZOK, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2014, však nebylo toto ujednání převzato. Ačkoliv v účinné právní úpravě absentuje úprava vedlejších dohod společníků, mohou společníci, jako výraz svobodné vůle, takové dohody uzavírat.<sup>42, 43</sup> Vzhledem k chybějící zvláštní úpravě vzniklo jakési právní vakuum, které dává společníkům širokou autonomii vůle, která je omezena v podstatě pouze obecnými zásadami soukromého práva a kogentními ustanoveními občanského a obchodního práva.<sup>44</sup>

Dle Dědiče a Lasáka skutečnost, že dříve zakázané dohody o výkonu hlasovacích práv, upraveny v ustanovení § 186d odst. 1 písm. a) a b) ObchZ, které měly zabránit situaci, kdy volené orgány akciové společnosti byly řešeny „samy sebou“, již nejsou novou právní úpravou výslovně zakázány, neznamená, že by dnes bylo možné takové dohody uzavírat. Dohody s tímto obsahem by pravděpodobně byly v rozporu s výše zmíněným ust. § 1 odst. 2 OZ.<sup>45</sup>

Dohody o výkonu hlasovacích práv dle ust. § 186d odst. c) ObchZ, lze vykládat jako dohody, které nedovoleně zvýhodňují určitého akcionáře, a to podle ust. § 244 odst. 2 ZOK.<sup>46</sup> K tomuto závěru lze dospět i přes to, že odst. 2 zmíněného ustanovení byl zákonem č. 33/2020 Sb., ze dne 21. ledna 2020, zrušen bez náhrady, když dle důvodové zprávy „*Právní úprava zde obsažená je nadbytečná a matoucí. Zásada rovného zacházení vychází již z odst. 1*“<sup>47</sup>, jakož i

<sup>39</sup> MAŠUROVÁ, Angelika. *Vzťah osobitných ustanovení o vedľajších dojednaniach k akcionárskej zmluve pri JAS k ostatným akcionárskym dohodám*. In: PATAKYOVÁ, Mária. ČERNÝ, Michal (Ed.). 2017: *Vybrané výzvy v slovenskom práve obchodných korporácií*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense o.p.s., 2017, s. 87. Dostupné z: <http://www.michalcerny.net/OPD17OKS-SK-FV.pdf>.

<sup>40</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 33.

<sup>41</sup> Viz ust. § 186d ObchZ.

<sup>42</sup> Srovnej s ust. § 1725 OZ: „*Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit její obsah.*“

<sup>43</sup> Vzhledem k chybějící zvláštní úpravě vedlejších dohod společníků se bude jednat o inomínátní smlouvu podle ust. § 1746 odst. 2 OZ. Dle tohoto ustanovení „*strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena.*“

<sup>44</sup> Srovnej s ust. § 1 odst. 2 OZ: „*Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.*“

<sup>45</sup> DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 51.

<sup>46</sup> Tamtéž.

<sup>47</sup> Viz. ust. § 244 odst. 1 ZOK.

z úpravy obecné.<sup>48</sup> Ochrana před právním jednáním, které tuto zásadu porušuje, je dostatečně zajištěna specifickými mechanismy, ... Není proto zřejmé, na jaký okruh právních jednání by mělo být toto ustanovení aplikováno.<sup>49</sup>

ZOK tedy vedlejší dohody nedefinuje ani výslovně nezmiňuje. Z dikce ust. § 78 odst. 1 písm. i) ZOK<sup>50</sup> však můžeme usoudit, že s používáním tohoto institutu zákon počítá, když upravuje jednání ve shodě.

Co se týče odborné literatury, v českém právním prostředí se problematikou vedlejších dohod společníků zabývala například Černá, dle které lze takovou dohodu definovat jako „Zvláštní ujednání všech či některých zakladatelů či společníků kapitálových společností, jejichž obsah souvisí s účastí ve společnosti (týká se vzájemných vztahů společníků či jejich vztahů ke společnosti), která jsou uzavírána mimo stanovy či společenskou smlouvu a nemají tudíž formu notářského zápisu a nepodléhají ani povinné publicitě.“<sup>51</sup>

## 1.2 Účel vedlejších dohod společníků a důvody jejich uzavření

Obecně můžeme vymezit účel vedlejších dohod společníků jako poskytnutí specifických práv účastníkům těchto dohod, kdy tato zvláštní práva budou přiznána nad rámec práv upravených společenskou smlouvou.<sup>52</sup> Důvodem pro přiznání určitých práv nad rámec je ovlivnění rozložení sil ve společnosti, čímž dojde ke změně způsobu kontroly obchodní společnosti společníky, a to bez nutnosti zásahu do společenské smlouvy. V případě absence jakékoliv speciální úpravy, odpovídá míra kontroly společníků velikosti jejich podílů. V případě, že společníci vlastní podíly s totožnou velikostí, může to v praxi představovat konflikt mezi společníky, jež může způsobit patovou situaci.<sup>53</sup> V případě, že je taková situace neřešitelná, může vyústit až k zrušení a zániku společnosti, kdy soud „zruší obchodní korporaci

---

<sup>48</sup> Srovnej zejm. ust. § 212 odst. 1 OZ: „Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.“

<sup>49</sup> Důvodová zpráva k zákonu 33/2020, kterým se mění č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., zvláštní část, s. 180.

<sup>50</sup> Viz. § 78 odst. 1 ZOK.

<sup>51</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 25. července 2021]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://www.beck-online.cz).

<sup>52</sup> Případně jsou tyto zvláštní práva upravena ve „vedlejší dohodě“, která je již součástí společenské smlouvy, čemuž se budu věnovat v kapitole 2.

<sup>53</sup> RICHTER, Tomáš. O logice a limitech korporačního práva: teoretické základy. *Právní rozhledy* [online databáze], 2008, č. 23, [cit. 17. června 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

*a nařídí její likvidaci, jestliže nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky.*“<sup>54</sup>

Ačkoliv účel kapitálové společnosti, kterým je primárně dosažení užitku (zpravidla zisku), vymezují společníci, funguje společnost svébytně a společníci tak mohou její činnost ovlivňovat jen omezeně. Toto omezení vychází z oddělení majetku společnosti a majetku společníků, což je základní koncepcí kapitálových společností. Navíc i přes tento jednotný účel společnosti, zde vždy existuje určitý rozdíl mezi zájmy společníků, společnosti, členů orgán, věřitelů i společníků navzájem. Důvodem pro užívání vedlejších dohod společníků, jak už bylo výše uvedeno, je snaha společníků vyrovnat svůj omezený vliv na řízení společnosti.<sup>55</sup>

Konkrétní důvody pro uzavření vedlejších dohod společníků budou různé a budou záviset na specifickém účelu, ke kterému má dohoda sloužit. Dle tohoto určitého účelu se bude odvíjet obsah dohody.

### **1.3 Obsah vedlejších dohod společníků**

Na základě obsahu vedlejších dohod společníků můžeme rozdělit tyto dohody podle funkce, kterou mají mít a také podle cíle, které sledují. Takový obsah dohod pak bude často vycházet z toho, kdo je stranou dohody, přičemž dohodu mohou uzavřít všichni společníci obchodní společnosti, jen někteří společníci, sama obchodní společnost a dokonce i třetí osoby, typicky potenciální společníci.<sup>56</sup>

Vzhledem k smluvní volnosti, kdy obsahem vedlejších dohod společníků může být prakticky cokoli, co se nepříčí kogentním normám, veřejnému pořádku a dobrým mravům, není možné podat taxativní výčet jednotlivých typů vedlejších dohod. Přesto se pokusím na tomto místě vymezit nejtypičtější druhy dohod, a to na základě jejich obsahu:<sup>57</sup>

- Dohody, jež vymezují práva a povinnosti společníků:
  - bližší specifikace druhů podílů/akcií, a to bez toho, aby šlo o vymezení druhu akcie, které musí být obsažené ve společenské smlouvě;<sup>58</sup>

---

<sup>54</sup> Viz. § 93 písm. c) ZOK.

<sup>55</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 8.

<sup>56</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 33.

<sup>57</sup> Jednotlivým, nejčastěji užívaným typům vedlejších dohod společníků se budu blíže věnovat v druhé části této práce.

<sup>58</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 32.

- zavedení speciálních práv a povinností společníků nezařazených do druhových práv;<sup>59</sup>
- výkon hlasovacích práv společníků.<sup>60</sup>
- Dohody, jež upravují vedení společnosti:
  - dohody, které určují pravidla pro složení a obsazování orgánů společnosti;<sup>61</sup>
  - dohody, které řeší patové situace – tzv. deadlock:
    - ruská ruleta, texas shoot-out.<sup>62</sup>
- Dohody, jež upravují ukončení účasti společníka ve společnosti:
  - dohody týkající se převodu podílů – dag-along, drag- along klauzule;<sup>63</sup>
  - dohody, které upravují předkupní právo.<sup>64</sup>
- Dohody, jež upravují obchodní politiky, hlavní podnikatelské směřování společnosti či podmínek umožnění vstupu strategického investora do společnosti.<sup>65</sup>
- Dohody, jež upravují alternativní řešení sporů:
  - mediaci, arbitráž apod.<sup>66</sup>
- Dohody, jež slouží k ochraně minoritních společníků.<sup>67</sup>
  - Například právo sell-out.<sup>68</sup>

---

<sup>59</sup> Tamtéž.

<sup>60</sup> Tamtéž.

<sup>61</sup> International Bar Association. IBA Guide on Shareholders' Agreements – France [online]. 2015, s. 6 [cit. 19. června 2021]. Dostupné z: [http://www.ibanet.org/LPD/Corporate\\_Law\\_Section/Clsly\\_Held\\_Growing\\_Busi\\_Entprs/shareholderagreements.aspx](http://www.ibanet.org/LPD/Corporate_Law_Section/Clsly_Held_Growing_Busi_Entprs/shareholderagreements.aspx).

<sup>62</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 32.

<sup>63</sup> Tamtéž.

<sup>64</sup> Tamtéž.

<sup>65</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 25. července 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

<sup>66</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 32.

<sup>67</sup> Tamtéž.

<sup>68</sup> Sell-out je zvláštním právem menšinových akcionářů požadujících odkup jimi držených účastnických cenných papírů. Uvedenému právu odpovídá povinnost hlavního akcionáře tyto účastnické cenné papíry odkoupit.

## 2. Právní povaha vedlejších dohod společníků

Ačkoliv společníci kapitálové společnosti musí společnost založit předepsaným způsobem, tedy společenskou smlouvou, která ze zákona musí obsahovat některé náležitosti, v případě dalších pravidel se mohou společníci rozhodnout, zda je upraví pomocí společenské smlouvy nebo ve vedlejší dohodě. Na základě tohoto výběru, pak budou mít společníky upravená pravidla povahu buď korporátní nebo čistě obligační.<sup>69,70</sup>

Společenská smlouva i dohody společníků mají smluvní základ a jsou vytvořené společnou vůlí společníků. Jedná se však o odlišné instituty, kdy každý má své vlastní pravidla.<sup>71</sup> Rozlišovat je můžeme na základě formálních i materiálních kritérií, kdy základní rozdíly jsou především jejich odlišné obsahové a formální požadavky, subjekty, jež jsou jimi vázány, rozdílný mechanismus jejich změny a následky jejich porušení.<sup>72,73</sup>

Ve smyslu formálního rozlišení je dle Csache „*Společenská smlouva určitý formalizovaný typ smlouvy, který splňuje určité formální a obsahové podmínky, a jejíž změny a fungování jsou podrobené samostatné úpravě.*“<sup>74</sup>

V případě materiálního rozlišení korporační úprava definuje fungování a strukturu obchodní společnosti. Dle zákona jde o nutný obsah společenské smlouvy. Smluvní úprava je naopak úpravou obligačního charakteru.<sup>75</sup>

Pokud tedy pominu záležitosti, jež musí být obligatorně upraveny v společenské smlouvě, mohou si společníci způsob, jakým upraví další práva a povinnosti v rámci jejich autonomie vůle, sami rozhodnout.

Tato volba pak bude společníky činěna na základě výhod či nevýhod, které obě formy mají. Jednotlivým benefitů a nedostatkům se budu u věnovat v následujících podkapitolách.

---

<sup>69</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 18. září 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

<sup>70</sup> Problematikou toho, co si musí společníci upravit ve společenské smlouvou, která pravidla si mohou upravit jiným způsobem a jaké následky z tohoto výběru budou pro společníky plynout, se budu zabývat v následujícím textu této kapitoly.

<sup>71</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 13.

<sup>72</sup> Tamtéž.

<sup>73</sup> Dále to může být dle Csache rozdílný mechanismus zabezpečení a prosazování nároků a jejich ochrany, možnost jejich ukončení, výklad těchto dokumentů, rozdílný osud při přeměně obchodní společnosti a při vstupu společnosti do konkurzu v případě insolvence.

<sup>74</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 12.

<sup>75</sup> Tamtéž.

## 2.1 Právní povaha ujednání obsažených ve společenské smlouvě

Jak již bylo uvedeno, společníci si mohou zvolit, zda svá práva a povinnosti upraví ve společenské smlouvě nebo za tímto účelem uzavřou samostatnou dohodu. Tato volba má však své limity. Existují totiž náležitosti, které musí být upraveny společenskou smlouvou. Abychom tyto náležitosti mohli identifikovat, je třeba si nejprve vymežit právní povahu společenské smlouvy.

### 2.1.1 Obecně k právní povaze společenské smlouvy

Kapitálové společnosti jsou právnickými osobami, jejichž založení je upraveno v ZOK, v obecné rovině pak v OZ.

Dle právní úpravy obsažené v OZ může být právnická osoba ustanovena zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo jiným způsobem, který stanoví jiný právní předpis.<sup>76</sup> Pro téma této diplomové práce bude stěžejní především zakladatelské právní jednání, jež může být dle důvodové zprávy k OZ: „*smlouva, nebo zřizovací (zakládací) listina.*“<sup>77</sup>

Zakladatelské právní jednání musí stanovit obligatorní náležitosti, které jsou vyjmenovány v ustanovení § 123 OZ.<sup>78</sup> Co se týká formy zakladatelského právního jednání, je vyžadována písemná forma.<sup>79</sup>

V OZ je však obecným právním předpisem, a v případě kapitálových společností se proto OZ použije pouze v těch případech, kdy ZOK, který je vůči OZ *lex specialis*, úpravu dané záležitosti neobsahuje. Dle ZOK se obchodní korporace zakládá společenskou smlouvou.<sup>80,81</sup>

ZOK obsahuje odchylnou úpravu v případě formy zakladatelského právního jednání, kdy dle ustanovení § 6 odst. 1 „*Právní jednání týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace vyžadují písemnou formu s úředně ověřenými podpisy.*“ V případě kapitálových společností je požadavek na formu společenské smlouvy zpřísněn na formu

---

<sup>76</sup> Viz ust. § 122 OZ.

<sup>77</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník., zvláštní část, s. 70.

<sup>78</sup> Dle ust. § 123 odst. 1 „*Zakladatelské právní jednání určí alespoň název, sídlo právnické osoby, předmět činnosti, jaký má právnická osoba statutární orgán a jak se vytváří, nestanoví-li to zákon přímo. Určí též, kdo jsou první členové statutárního orgánu.*“

<sup>79</sup> Viz. ust. § 123 odst. 2 NOZ.

<sup>80</sup> Viz. ust. § 8 odst 1 věta první ZOK.

<sup>81</sup> Jak jsem již vymezila v úvodu této práce, používám v souladu s ust. § 3 odst. 3 ZOK pojem společenská smlouva, jakožto legislativní zkratka pro společenskou smlouvu i stanovy.

veřejné listiny,<sup>82</sup> kdy je tato forma potřeba také v případě společnosti, jež je založena jedním zakladatelem.<sup>83</sup>

Veřejná listina je dle ust. § 567 OZ „Listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci nebo listina, kterou za veřejnou listinu prohlásí zákon.“ Pro potřeby ZOK je pak veřejnou listinou notářský zápis.<sup>84</sup>

V ZOK dále nalezneme speciální úpravu jednotlivých forem obchodních společností, kdy tato úprava z velké části duplicitně upravuje základní náležitosti vyjmenovány v ustanovení § 123 OZ.<sup>85</sup> V případě společnosti s ručením omezeným však musí společenská smlouva navíc obsahovat náležitosti uvedeny v ustanovení § 146 ZOK, kdy jde primárně o „Firmu společnosti, předmět podnikání nebo činnosti společnosti, určení společníků uvedením jména a bydliště nebo sídla, označení podílů, může-li společník vlastnit více podílů, a název druhu podílu a práva a povinnosti s ním spojené, upravuje-li společenská smlouva více druhů podílů, výši vkladu nebo vkladů připadajících na podíl nebo podíly, výši základního kapitálu a počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost.“<sup>86</sup> U akciové společnosti jsou náležitosti, jež musí být v rámci stanov obligatorně upraveny, zakotveny v ust. § 250 ZOK a jde především o „Firmu a předmět podnikání nebo činnosti, výši základního kapitálu, počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, formu, zda jsou listinné nebo zaknihované, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií, popřípadě údaj, zda jsou listinné akcie imobilizovány, mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených, počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě; mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy také počet hlasů vztahujících se k té které výši jmenovité hodnoty akcií a mají-li být vydány akcie bez hlasovacího práva, obsahují stanovy i počet hlasů spojených s jednou akcií pro případ, že vlastník této akcie může hlasovat na valné hromadě, údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury společnosti byl zvolen, a jiné údaje, stanoví-li tak tento zákon.“<sup>87</sup>

---

<sup>82</sup> „Viz. ust. § 8 odst 1 věta druhá ZOK.

<sup>83</sup> „Viz. ust. § 8 odst 2 ZOK.

<sup>84</sup> Viz. ust. § 776 odst. 2 ZOK.

<sup>85</sup> OZ stanovuje jako povinnou náležitost také sídlo právnické osoby, což je náležitost, která jako jediná není duplicitně upravena v rámci speciální úpravy v ZOK.

<sup>86</sup> Dále musí v době založení obsahovat také dle ust. § 146 odst. 2 ZOK další náležitosti, které však lze po vzniku společnosti ze společenské smlouvy vypustit, jedná se o: „a) vkladovou povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro její splnění, b) údaj o tom, koho zakladatelé určují jednatelem nebo jednatelem, popřípadě členy jiných volených orgánů společnosti, c) určení správce vkladů a d) u nepeněžitého vkladu jeho popis, jeho ocenění, částku, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu“

<sup>87</sup> Dále musí v době založení obsahovat také dle ust. § 250 odst. 2 ZOK další náležitosti, které však lze po vzniku společnosti ze společenské smlouvy vypustit, jedná se o: „a) údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen, b) v jaké

Z výše uvedeného vyplývá, že společenská smlouva je zásadní pro ustanovení právnické osoby, stejně tak i pro její vnitřní strukturu a fungování.

Ronovská a Havel definují společenskou smlouvu jako „*Základní stavební kámen celé korporální struktury, která pro ni má existenční význam. Je projevem tzv. korporální/spolkové autonomie a jeho hlavním účelem je vytvoření korporace jakožto samostatné osoby v právním smyslu.*“ Zároveň dle těchto autorů lze na zakladatelské právní jednání hledět jako na smlouvu uzavřenou mezi zakladateli.<sup>88</sup>

Otázkou, jaká je právní povaha společenské smlouvy se zabývá právní doktrína, která vytvořila tři hlavní teorie. Dle *normativní teorie*<sup>89</sup> je zakladatelské právní jednání „organizačním aktem“, dle *teorie smluvní*<sup>90</sup> je smlouvou a dle tzv. *modifikované normativní teorie*<sup>91</sup> jde o kombinaci prvních dvou zmíněných. Česká odborná obec se spíše přiklání ke (kvazi)smluvní povaze zakladatelských právních jednání.<sup>92</sup> Lze tedy dojít k závěru, že společenská smlouva není běžnou smlouvou, ale smlouvou *sui generis*.<sup>93</sup>

K porovnání ještě na závěr odkážu na rakouské právní prostředí, kde se více přiklání k teorii smluvní a společenská smlouva tam tak má spíše smluvní charakter.<sup>94</sup>

---

výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku společnosti, c) tehdy, bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i údaje o akciích, které budou za tento nepeněžitý vklad vydány, uvedené v odstavci 2 písm. c) a d), a určení znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu, d) určení ceny nepeněžitých vkladů při založení společnosti, e) alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou, f) údaj o tom, koho zakladatelé určují členy volených orgánů společnosti, g) určení správce vkladů a h) tehdy, mají-li být vydány zaknihované akcie, čísla majetkových účtů, na které mají být zaknihované akcie vydány.“

<sup>88</sup> ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Právní povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací. *Právní rozhledy* [online databáze], 2016, č.18, s. 611 [cit. 20. září 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>89</sup> Dle normativní teorie je zakladatelské právní jednání „objektivní“ normou a původně úplně popírala jeho smluvní základ.

<sup>90</sup> Smluvní teorie klade důraz především na obligační charakter zakladatelského právního jednání.

<sup>91</sup> Dle modifikované normativní teorie u zakladatelského právního jednání na začátku převažuje obligační charakter, po vzniku společnosti mění svou povahu na soubor pravidel, které upravují fungování společnosti a jejích členů.

<sup>92</sup> ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Právní povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací. *Právní rozhledy* [online databáze], 2016, č.18, s. 611 [cit. 20. září 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>93</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 146/2003.

<sup>94</sup> ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Právní povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací. *Právní rozhledy* [online databáze], 2016, č.18, s. 611 [cit. 20. září 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

### 2.1.2 Korporační ustanovení společenské smlouvy

Jak již bylo výše vymezeno, společenská smlouva je ve své podstatě dohodou, resp. kvazidohodou společníků, rozdílem jsou však zákonné požadavky na její formu, obsah a smluvní strany a také jisté důsledky, jež s ní právo spojuje.

Dle Černé je společenská smlouva základem tzv. autonomního práva, které obsahuje úpravu vnitřního právního režimu společnosti, tím že upravuje její organizační strukturu, vztahy společnosti a jejich společníků a vztahy mezi společníky navzájem, což se děje právě pomocí tzv. korporálních ujednání.<sup>95</sup>

Korporační ujednání jsou tedy taková ujednání, která se vztahují na samotnou podstatu obchodní společnosti, a mají konstitutivní či tzv. statutární charakter.<sup>96</sup> To, zda bude mít určité ujednání korporální charakter stanovují kogentní ustanovení zákona o obchodních korporacích.<sup>97</sup>

Aby se jednalo o ujednání korporální povahy, musí mít takové ujednání normativní potenciál, musí tedy být „*formulováno obecně, stanovit práva a povinnosti všech společníků, případně jejich skupin (například majitelů prioritních akcií) ... Nemohou se tudíž vztahovat na jednotlivé dílčí ujednání ve prospěch či k tíži určitého akcionáře či společníka, ale mají mít znak obecnosti v tom smyslu, že platí pro skupinu případů stejného druhu a neurčitého počtu.*“<sup>98</sup>

V případě, že ujednání splní tyto požadavky, stane se materiálně součástí společenské smlouvy a získá věcněprávní účinky, čímž se stane závazné pro všechny společníky, společnost samotnou i pro členy jejích orgánů.<sup>99</sup>

Tento závěr můžeme nalézt i v judikatuře českých soudů, kdy příkladem uvádím rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, dle kterého společenská smlouva „*Vedle stran této smlouvy zavazuje (po jejím vzniku) i jí založenou společnost, členy jejích (volených) orgánů, jakož i další osoby, které se posléze stanou (ať už derivativně či originárně) společníky společnosti*“<sup>100</sup>

---

<sup>95</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 21. září 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

<sup>96</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 13.

<sup>97</sup> Zda má ustanovení povahu dispozitivní nebo kogentní rozlišujeme na základě tzv. generální klauzule.

<sup>98</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 21. září 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

<sup>99</sup> Tamtéž.

<sup>100</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5749/2017.

### 2.1.3 Extrastatutární ustanovení obsažené ve společenské smlouvě

Z materiálního pojetí vyplývá, že skutečnost, že nějaké pravidlo je upraveno v rámci společenské smlouvy, neznamena, že má konstitutivní charakter. Může se tedy stát, že společenská smlouva bude obsahovat ustanovení, která budou formálně její součástí, materiálně se však nebude jednat o konstitutivní ujednání. V takovém případě půjde o ustanovení, která mají smluvní, tedy obligační charakter a hovoříme o nich jako o tzv. nepravých (nekorporativních) ustanoveních.<sup>101</sup>

Z obligační povahy vyplývá, že i přes to, že extrastatutární ustanovení bude formálně součástí společenské smlouvy, závazné bude pouze pro společníky, kteří pro takové konkrétní ustanovení hlasovali. Nemůže automaticky zavazovat všechny společníky společnosti ani samotnou společnost. Aby ustanovení společenské smlouvy bylo závazné i pro společnost, musela by být účastníkem této smlouvy, stejně tak, jako je tomu u každé jiné smlouvy, která společnost zavazuje.<sup>102</sup>

## 2.2. Právní povaha vedlejších dohod společníků mimo společenskou smlouvu

Pokud se společníci rozhodnout svá práva a povinnosti upravit vedlejší dohodou, musí počítat s tím, že se jedná o institut, který má jinou právní povahu než společenská smlouva. To má významný vliv na její právní závaznost a vymahatelnost.

V rámci následujících kapitol se budu blíže věnovat limitům vedlejších dohod, závaznosti dohod, právních následků jejich porušení a v neposlední řadě výhodám a nevýhodám, které plynou z jejich využití.

### 2.2.1 Limity vedlejších dohod společníků

V rámci této podkapitoly navážu na limity vedlejších dohod společníků, jež jsem již v předchozím textu práce nastínila. Jak jsem tedy již uvedla, vedlejší dohoda společníků je institut, který není v českém právním řádu upraven, zároveň si však společníci mohou v rámci

---

<sup>101</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 25. září 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

<sup>102</sup> Tamtéž.

autonomie vůle takové dohody ujednat. Nicméně existují určité hranice, které vymezují prostor, v kterém se společníci při uzavírání dohod musí pohybovat.

Vedlejší dohoda společníků je právním jednáním, které musí odpovídat pravidlům, které stanoví zákon. Musí mimo jiné obsahovat subjekty, jejich vůli, projev vůle a předmět projevu vůle.<sup>103</sup> Společníci tedy musí mít právní subjektivitu, musí být svéprávní a musí řádně a vážně projevit vůli takovou dohodu uzavřít. Ačkoliv i v případě vedlejších dohod se uplatní zásada *in favorem negotii (in favorem contractus)*, jež je zakotvena v ust. § 574 OZ<sup>104</sup>, je třeba aby obsah dohody byl určitý a srozumitelný. Nejvyšší soud České republiky došel k závěru, že v případě neurčitosti předmětu závazků, jenž si společníci v dohodě chtějí ujednat, je taková dohoda nicotná a nepřihlíží se k ní.<sup>105,106</sup>

Zda mohou být určitá ujednání upravena pomocí vedlejších dohod společníků, a nikoliv ve společenské smlouvě nám určují kogentní právní normy. Prostřednictvím kogentnosti norem, pak můžeme negativně vymezit ujednání, která lze ve vedlejší dohodě upravit. Vedlejší dohoda nesmí mít obsah, který je obecně zakázán pro společenskou smlouvu i jakoukoliv jinou dohodu a zároveň nesmí pojímat obsah, který musí povinně upravovat pouze společenská smlouva.

Vzhledem k tomu, že soukromé právo je založeno především na smluvní volnosti, je potřeba určit, která ustanovení jsou kogentní. Odpověď na otázku, která ustanovení jsou kogentní nám dává generální klauzule zakotvena v ust. § 1 odst. 2 NOZ. Klauzuli bude nutné aplikovat také v případě ustanovení v ZOK, a to vzhledem k absenci speciální úpravy.<sup>107</sup>

Rozlišujícím kritériem mezi kogentním a dispozitivním ustanovením je přímý zákaz, tedy zda takové ustanovení odchylně ujednání zakazuje.<sup>108</sup> Kromě výslovného zákazu může jít také o zákaz nepřímý, o který se jedná v případě, kdy je ujednání v rozporu s dobrými mravy, veřejným pořádkem nebo právy týkajícími se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.<sup>109</sup>

Mezi práva týkajícími se postavení osob v rámci obchodního práva patří tzv. statusová práva, a to taková, jejichž znaky jsou organizační struktura, účel, proces vlivu práva na právní

---

<sup>103</sup> ZUKLÍNOVÁ M. In: DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 158.

<sup>104</sup> Dle ust. § 574 OZ „Na právní jednání je třeba hledět spíše jako na platné než jako na neplatné.“

<sup>105</sup> Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 9. 2018, sp. zn. 29 Odo 1706/2006.

<sup>106</sup> Dle ust. § 553 OZ „O právní jednání nejde, nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem.“

<sup>107</sup> LASÁK, Jan a kol., *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. 9 s.

<sup>108</sup> MELZER, Filip. In: MELZER, Filip a kol., *Občanský zákoník. Velký komentář*. Praha: Leges, Svazek I. 2013

<sup>109</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník., zvláštní část. s. 32.

akceptaci právnických osob, právní osobnost, znalost aktivně působit v právních vztazích a další statusová/“osobnostní“ výbava.<sup>110</sup>

Jinými slovy při regulaci právnických osob vycházíme z teze, že právní úprava je dispozitivní. Dle Ronovské a Havla tedy bude „*ponechán prostor pro autonomní právo, ledaže by došlo k narušení:*

- a) *Dobrych mravů (a poctivosti) či veřejného pořádku (zájmu)*
- b) *Samotné právní podstaty právnické osoby, např.*
  - a. *vymezení pravidel pro vznik a zánik právnické osoby a vztahu k veřejným rejstříkům,*
  - b. *stěžejní minimální kompetenční struktury povinných orgánů právnické osoby s účelem zachování předpokládaného odlišení statutárních a jiných orgánů právnické osoby;*
- c) *konkretizace právní podstaty dílčí právnické osoby, např.*
  - a. *u akciové společnosti pravidlo rovného zacházení s akcionáři společnosti či udržení majetkové podstaty práv spojených s různými druhy akcií bez souvisejících zásahů do obchodního vedení,*
  - b. *u kotované akciové společnosti zdůraznění ochrany účastníků kapitálového trhu a jejich schopnosti predikce fungování akciové společnosti coby*
- d) *ochrany věřitelů, případně zejména zaměstnanců;*
- e) *ochrany legitimních práv třetích osob – sem bychom zařadili také dílčí ochranu menšinových společníků.*“<sup>111</sup>

Zároveň nelze v rámci vedlejší dohody upravit záležitosti, jež jsou „kogentním jádrem“ společenské smlouvy, resp. je nelze upravit v rozporu s touto úpravou. Jedná se především o obligatorní náležitosti, jež musí společenská smlouva dle zákona obsahovat. Těmto náležitostem jsem se již věnovala, proto na tomto místě pouze odkazuji na předešlou podkapitolu 2.1.1 *Obecně k právní povaze společenské smlouvy* a podkapitolu 2.1.2. *Korporační ustanovení společenské smlouvy.*<sup>112</sup>

---

<sup>110</sup> HURDÍK Jan. Kogentnost a dispozitivnost ustanovení nového občanského zákoníku o právnických osobách. Ke vzájemné použitelnosti ustanovení o nadacích a nadačních fondech. *Právní rozhledy* [online databáze], 2014, roč. 22, č. 7, s. 229-233 [cit. 9. října 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>111</sup> ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Kogentnost úpravy právnických osob a její omezení autonomií vůle, nebo vice versa? *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2016, roč.8, č. 2, s. 33 [cit. 23. října 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>112</sup> Na tomto místě jen připomenutí, že v obecně rovně se jedná o ust. § 123 OZ, v případě společnosti s ručením omezeným o ust. § 146 ZOK a v případě akciové společnosti o ust. § 250 ZOK.

Shrnu-li výše uvedené, jsou hranicemi pro tvorbu vedlejších dohod především rozpor se zákonem a korektivy práva upravené v ust. § 1 odst. 2 OZ, kterými jsou v rámci obchodního práva primárně veřejný pořádek<sup>113,114</sup> a dobré mravy.<sup>115</sup>

V případě, že vedlejší dohoda bude v rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem, bude absolutně neplatná, a to v souladu s ust. § 588 OZ.<sup>116</sup> Pokud by došlo k porušení statusových otázek, bude dohoda relativně neplatná a bude tedy nutno se její neplatnosti dovolávat. Csach však dodává, že ujednání upravena dohodou společníků, která jsou v rozporu se statutárními pravidly společnosti, však nejsou automaticky neplatná. Je to z toho důvodu, že jde o obligační pravidla, která mají účinek pouze *inter partes*, budou tedy zavazovat jen strany uzavřené vedlejší dohody, nikoliv třetí osoby a nemůžou tak zrušit korporační pravidla, která jsou naopak platná *erga omnes*.<sup>117</sup>

### 2.2.2 Právní závaznost a nepřevoditelnost vedlejších dohod na právního nástupce

Vedlejší dohoda společníků mimo společenskou smlouvu, stejně jako tzv. extrastatutární ustanovení společenské smlouvy jsou závazné pouze *inter partes*, tedy zavazují pouze smluvní strany dohody. Je-li vedlejší dohoda uzavřena mezi všemi společníky, jedná se o tzv. *omnilaterální dohody*. Pokud jsou účastníky dohody pouze někteří společníci, jde o tzv. *frakční dohody*.<sup>118</sup>

Vedlejší dohody nemohou zavazovat společníky, kteří nejsou účastníky dohody, neboť by šlo o „zakázanou dohodu k tíži nezúčastněných osob.“<sup>119</sup> Často se však můžeme setkat se situací, kdy je vedlejší dohoda uzavírána mezi společníky a třetí osobou, budoucím investorem.

---

<sup>113</sup> BEZOUŠKY, Jan. In: BEZOUŠKA, Jan. PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník nejdůležitější změny*. Praha: Anag, 2013. Dle Bezoušky je veřejný pořádek „Právnímu řádu vlastní hodnotový a řídicí princip, bez nichž nemůže fungovat demokratická společnost. Jinými slovy – je to označení pro soubor základních právních institutů, který představuje základnu pro ústavní budování právního státu a společnosti.“

<sup>114</sup> LAVICKÝ, Petr. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 24–25. Dle Lavického „Veřejný pořádek se přitom odlišuje od dobrých mravů tak, že dobré mravy mají etický původ, zatímco veřejný pořádek má základ v právním řádu jako takovém, a proto etický rozměr mít může, ale nemusí.“

<sup>115</sup> Dle usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 26. 2. 1998, sp. zn. II ÚS 249/97 jsou „Dobré mravy souhrn etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti.“

<sup>116</sup> Viz. ust. § 588 OZ.

<sup>117</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 13.

<sup>118</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 9. října 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

<sup>119</sup> DĚDIČ, Jan. LASÁK, Jan. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 52.

Vedlejší dohoda může být uzavřena též v souladu s ust. § 1769 OZ<sup>120</sup> jako smlouva o plnění třetí osoby. V neposlední řadě pak může být smluvní stranou dohody i samotná společnost, v takovém případě dle Dědiče a Lasáka však musí být smluvními stranami všichni akcionáři společnosti. Pokud by se tak nestalo, mohlo by dojít k porušení principu rovného zacházení se všemi akcionáři, jenž je zakotven v ust. § 244 odst. 1 ZOK.<sup>121</sup>

Práva a povinnosti sjednané dohodou nejsou spojeny s podílem společníka a v případě jeho převodu tak nepřechází na právního nástupce společníka.<sup>122</sup> Oproti tomu společenská smlouva, resp. její statutární ujednání, přechází spolu s podílem na nového společníka. Zároveň taková ujednání jsou po vzniku společnosti závazné nejen pro původní společníky, ale také pro všechny další, kteří do společnosti vstoupí.<sup>123</sup>

Samozřejmě může dojít k převodu vedlejší dohody na nového nabyvatele podílu, a to prostřednictvím cese smlouvy dle ust. § 1895 a násl. OZ.<sup>124</sup>

Aby se zajistilo, že k převodu dohody dojde, lze využít tzv. smluvní klauzuli, která bude podmiňovat převod podílů tím, že společník zajistí, aby nový nabyvatel přistoupil i k vedlejší dohodě.<sup>125</sup>

Tímto postupem bude zabezpečeno, že dojde k převodu práv a povinností plynoucích z vedlejší dohody na nového nabyvatele podílu ve společnosti. Zároveň bude stále možno těžit z výhod, které vedlejší dohody jejich účastníkům poskytují.

V důsledku tzv. *univerzální sukcese*<sup>126</sup> přejde závazek vzniklý z vedlejší dohody na právního nástupce bez nutnosti převodu.<sup>127</sup>

Pro úplnost bych ráda zmínila, že ačkoli celou dobu uvádím, že statutární ujednání společenské smlouvy mají účinky *erga omnes*, lze se setkat také s názorem, že korporační

---

<sup>120</sup> Dle ust. § 1769 OZ „Zaváže-li se někdo zajistit pro druhou stranu, aby jí třetí osoba plnila, zavazuje se tím, že se u třetí osoby přimluví, aby ujednané plnění poskytla. Zaváže-li se však někdo k tomu, že třetí osoba splní, co bylo ujednáno, nahradí škodu, kterou věřitel utrpí, pokud k splnění nedojde.“

<sup>121</sup> DĚDIČ, Jan. LASÁK, Jan. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 53.

<sup>122</sup> Dle ust. § 31 ZOK „Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.“

<sup>123</sup> HURDÍK Jan. Kogentnost a dispozitivnost ustanovení nového občanského zákoníku o právnických osobách. Ke vzájemné použitelnosti ustanovení o nadacích a nadačních fondech. *Právní rozhledy* [online databáze], 2014, roč. 22, č. 7, s. 229-233 [cit. 9. října 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>124</sup> HAVEL, Bohuslav. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 285.

<sup>125</sup> CHEUNG, Rita. Shareholders' Agreements: Shareholders' Contractual Freedom in Company Law. *Journal of Business Law*. [online], 2012, č. 6, s. 504-530 39 [cit. 30. října 2021]. Dostupné z: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=2606645](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2606645).

<sup>126</sup> Která nastává z důvodu smrti, přeměny, převodu závodu akcionáře.

<sup>127</sup> DĚDIČ, Jan. LASÁK, Jan. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 53.

ujednání mají kvazi(věcně) právní účinek.<sup>128</sup> Přesné vymezení toho, které konkrétní ujednání bude mít věcněprávní účinek a které „pouze“ obligační, by bylo téma na celou samostatnou práci, proto jsem se v rámci této práce v tomto ohledu uchýlila k jistému zjednodušení.

### 2.2.3 Následky porušení dohod

Z důvodu, že zákon neupravuje následky porušení vedlejších dohod společníků, se využijí obvyklé nástroje smluvního práva.<sup>129</sup> Typickými nástroji jsou smluvní pokuta a náhrada škody za porušení smluvní povinnosti. Další možností je například odstoupení od dohody.

Pokud dojde k porušení společenské smlouvy přichází na řadu korporátní sankce, kterými jsou například možnost vyslovit neplatnost usnesení valné hromady nebo možnost vyloučení společníka. Jedná se o nástroje, které se týkají fungování samotné společnosti.

Otázkou tedy je, zde je možné tyto sankce využít v případě porušení vedlejších dohod.

#### Neplatnost usnesení valné hromady

Společník<sup>130</sup> se může dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady pouze z vyjmenovaných důvodů, kterými jsou rozpor s právními předpisy<sup>131</sup>, rozpor se společenskou smlouvou a rozpor s dobrými mravy.<sup>132</sup> Dle mého názoru nelze vyslovit neplatnost usnesení valné hromady v případě rozporu s vedlejší dohodou, když tato možnost není výslovně v zákoně upravena.

Tento názor zastává také Černá, když uvádí, že „*Porušení vedlejší hlasovací dohody není důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, zatímco porušení právního předpisu, společenské smlouvy, zakladatelské listiny nebo stanov takovou možnost zakládá, nejde-li o některou z výjimek formulovaných zákonem.*“<sup>133</sup> K tomuto názoru se přiklání také Janošek, který k porušení dohody o výkonu hlasovacích práv uvádí, že „*Pokud bude akcionář*

<sup>128</sup> ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Právní povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací. *Právní rozhledy* [online databáze], 2016, č.18, s. 611 [cit. 30. září 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>129</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 19.

<sup>130</sup> Neplatnosti se může dovolávat také jednatel, člen dozorčí rady, likvidátor (u společnosti s ručením omezeným), člen představenstva, dozorčí rady, správní rady nebo likvidátor (u akciové společnosti).

<sup>131</sup> Na tomto místě bych, alespoň formou poznámky, ráda zmínila usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.10.2020, sp. zn. 27 Cdo 226/2019, dle kterého pod pojem „rozpor s právními předpisy“ lze v souladu s ust. § 428 ZOK řadit také obcházení zákona.“

<sup>132</sup> V případě společnosti s ručením omezeným upraveno v ust. § 191 ZOK, v případě akciové společnosti v ust. § 428 ZOK.

<sup>133</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 30. října 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

*(třetí osoba) hlasovat v rozporu s tím, co bylo v dohodě o výkonu hlasovacích práv ujednáno, na platnost unesení valné hromady to nebude mít žádný vliv, ledaže se tato dohoda stane součástí stanov.*“<sup>134</sup>

Můžeme se ale také setkat s názorem opačnými, který prezentuje například Novotná<sup>135</sup> a který nalezneme i ve straších judikátech Nejvyššího soudu České republiky.<sup>136</sup>

V rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.9.2003, sp.zn. 29 Odo 102/2003, došel soud k závěru, že může být důvodem neplatnosti usnesení valné hromady, pokud dojde k rozporu s uzavřenou dohodou o výkonu hlasovacích práv, kdy společník nehlasuje podle této dohody. Dle soudu v takovém případě totiž dochází k rozporu s dobrými mravy.

Osobně se i přes tyto argumenty přikláním k názoru, že rozpor s vedlejší dohodou není důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, a to z důvodu, že sám soud podřadil odchýlení od dohodnutého výkonu hlasování pod rozpor s dobrými mravy, kdy dle mého názoru je v takovém případě vedlejší dohoda pouze určitým prostředkem.

Co se týká zahraniční, můžeme se v tomté ohledu setkat s výslovnou úpravou, Tak je tomu na Slovensku, kde dle ustanovení § 66c odst. 2 OBZ „rozpor rozhodnutia orgánu spoločnosti s dohodou medzi spoločníkmi nespôsobuje jeho neplatnosť.“

Ke stejnému závěru se v poslední dekádě přiklání i německý Spolkový soudní dvůr.<sup>137,138</sup> V 80. letech minulého století se však Spolkový soudní dvůr přiklíněl k možnosti vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, pokud je v rozporu s vedlejší dohodou společníků. Tento právní názor judikoval mimo jiné ve svém rozhodnutí ze dne 20. 1. 1983, sp. zn. II ZR 243/81, když uvedl, že „*Většinové usnesení valné hromady o účasti v cizí společnosti může být napadnutelné, i přes to, že se na něj vztahují stanovy, pokud se všichni akcionáři vzájemně právně zaváží, že se takové činnosti společnost (GmbH) zdrží.*“<sup>139</sup>

---

<sup>134</sup> JANOŠEK, Vladimír. Dohody o výkonu hlasovacích práv, akcie bez hlasovacích práv, sistace hlasovacích práv akcionáře (nejen) na základě ujednání stanov. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2016, č. 4, str. 109-118. [cit. 2. listopad 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

<sup>135</sup> NOVOTNÁ, Monika. *Rozhodování o neplatnosti usnesení orgánu obchodní korporace v intencích základních zásad soukromého práva.* [online], *Bulletin-advokacie.cz*, 24. 4. 2017, [cit. 5. listopad 2021]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodovani-o-neplatnosti-intencich-zakladnich-zasad-soukromeho-prava>.

<sup>136</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.9.2003, sp.zn. 29 Odo 102/2003.

<sup>137</sup> ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 30. října 2021]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://www.beck-online.cz).

<sup>138</sup> Například rozhodnutí Německého Spolkového soudního dvora ze dne 27. 10. 1986, sp. zn. II ZR 240/85.

<sup>139</sup> Rozhodnutí Německého Spolkového soudního dvora ze dne 20. 1. 1983, sp. zn. II ZR 243/81. V původním znění: „*Der Mehrheitsbeschluß der Gesellschafterversammlung, sich an einem fremden Unternehmen zu beteiligen, kann - obgleich von der Satzung gedeckt - anfechtbar sein, wenn sich alle Gesellschafter untereinander schuldrechtlich verpflichtet haben, eine solche Geschäftstätigkeit der GmbH zu unterlassen.*“

## Vyloučení společníka

Vyloučit společníka ze společnosti s ručením omezeným lze rozhodnutím valné hromady nebo rozhodnutím soudu. Valná hromada může rozhodnout o vyloučení společníka jen z taxativních důvodů, kterými jsou nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti.<sup>140</sup> Porušení vedlejší dohody pod žádný z těchto důvodů nespadá a v takovém případě tedy valná hromada nemůže rozhodnout o vyloučení společníka.

Soud pak může v souladu s ust. § 204 ZOK rozhodnout o vyloučení společníka, který porušuje zvlášť závažným způsobem svou povinnost.<sup>141</sup> Dle komentáře „*Povinnosti, pro jejichž porušení lze společníka vyloučit, jsou dány buď zákonem, nebo mohou být sjednány společenskou smlouvou.*“<sup>142</sup> Dle Nejvyššího soudu České republiky však povinnosti nemusí vyplývat pouze ze společenské smlouvy nebo ze zákona, ale také ze zásad, na kterých je postaven obchodní zákoník, z jiných než písemných závazků a z jiných právních skutečností.<sup>143</sup>

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že soud může rozhodnout o vyloučení společníka i v případě porušení vedlejší dohody, pokud byla porušena povinnost, jež byla takovou dohodou ujednána.

Aby byly naplněny podmínky ust. § 204 ZOK, musí dojít k porušení povinnosti zvlášť závažným způsobem, kdy dle komentáře postačí i jednorázové porušení.<sup>144</sup> Je však třeba mít na mysli, že vyloučení společníka je prostředkem *ultima ratio* a měl by být tedy využit až v případě, kdy jiný způsob řešení není dostatečný k dosažení sledovaného cíle.<sup>145</sup>

Příkladem povinnosti, která může být upravena dohodou je povinnost loajality. V obecné rovině je princip loajality zakotven v ust. § 212 OZ<sup>146</sup>, dle kterého se člen zavazuje vůči společnosti chovat čestně a zachovávat její vnitřní řád. Vzhledem k tomu, že dohodami jsou vázány pouze její strany, je podstatné, že společník má zákonnou povinnost loajality také vůči ostatním společníkům.<sup>147</sup>

---

<sup>140</sup> Dle ust. § 151 odst. 2 ZOK „*Společníka, který je v prodlení se plněním vkladové povinnosti, ačkoliv byl k jejímu splnění vyzván a na možnost vyloučení upozorněn, může ze společnosti valná hromada vyloučit...*“, dle ust. § 165 ZOK se ust. § 151 užíje i v případě nesplnění příplatkové povinnosti.

<sup>141</sup> Dle ust. § 204 odst. 1 ZOK „*Společnost se může domáhat u soudu vyloučení společníka, který porušuje zvlášť závažným způsobem svou povinnost, ačkoliv byl k jejímu plnění vyzván a na možnost vyloučení písemně upozorněn.*“

<sup>142</sup> HAVEL, Bohumil. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 202, s. 534 – 535.

<sup>143</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 1007/2005.

<sup>144</sup> HAVEL, Bohumil. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 532 – 535.

<sup>145</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 9. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1950/2017.

<sup>146</sup> Dle ust. § 212 odst. OZ „*Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat čestně a zachovávat její vnitřní řád.*“

<sup>147</sup> GABONAY, Andrea. K povinnosti loajality. *Právní prostor* [online]. 2015 [cit. 10. listopad 2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/povinnost-loajality>.

Výše uvedené platí pouze pro společníka společnosti s ručením omezeným. V případě akciové společnosti je situace jiná, kdy zákon umožňuje vyloučit akcionáře jen v případě nesplnění vkladové povinnosti.<sup>148</sup> V případě, že akcionář poruší dohodu, resp. povinnosti v ní stanovenou, není možné jej ze společnosti vyloučit.

#### 2.2.4 Výhody a nevýhody vedlejších dohod společníků

Stěžejními výhodami vedlejších dohod jsou neformálnost, diskrétnost a v neposlední řadě flexibilita. Jde o benefity, jež u společenské smlouvy nenajdeme, a které vychází ze základních rozdílů právní povahy obou institutů. Odlišnostem vedlejších dohod a společenské smlouvy jsem se věnovala v celé druhé kapitole této práce, proto půjde primárně o shrnutí, které vychází z výše napsaného textu.

##### Diskrétnost dohod

Diskrétnost dohod patří mezi nejvýznamnější benefity vedlejších dohod, což je dáno skutečností, že společenská smlouva podléhá publicitě. Jedním z požadavků, jenž musí společenská smlouva splňovat je totiž její založení ve sbírce listin.<sup>149</sup> Vedlejší dohody se v praxi často využívají k úpravě záležitostí, které nemají být veřejně přístupné, jako je například obchodní strategie společnosti.

Jak už tomu bývá, ani diskrétnost vedlejších dohod není bezbřehá. Mohou nastat situace, kdy i vedlejší dohody budou podléhat publicitě. Jde například o dohody mezi akcionáři společnosti, jejichž akcie jsou obchodovány na regulovaném trhu. Taková společnost má informační povinnost, která je upravena v zákoně č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu<sup>150</sup>, a to konkrétně v ust. § 118 odst. 5. Významné pro vedlejší dohody je pak především ust. § 118 odst. 5 písm. f), dle kterého je společnost povinna uveřejnit výroční zprávu, která obsahuje údaje o „*Smlouvách mezi akcionáři nebo obdobnými vlastníky cenných papírů představujících podíl na emitentovi, které mohou mít za následek ztížení převoditelnosti akcií nebo obdobných cenných papírů představujících podíl na emitentovi nebo hlasovacích práv, pokud jsou emitentovi známy.*“

---

<sup>148</sup> Tamtéž.

<sup>149</sup> Viz. ust. § 66 písm. a) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

<sup>150</sup> Jedná se o transportování čl. 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/25ES.

### Neformálnost dohod

Aby byla společenská smlouva platná, je třeba dodržet zákonem stanovené náležitosti. Z formálního hlediska musí být společenská smlouva uzavřena v písemné formě a musí být ověřena veřejnou listinou, musí tedy mít formu notářského zápisu.<sup>151</sup>

Oproti tomu pro vedlejší dohody zákon nestanoví povinnou formu notářského zápisu. Právní jednání, která se týkají „*založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace*“ musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy.<sup>152</sup> Dle Havla však všechny změny společenské smlouvy nejsou zároveň změnou korporace, když dle něj „*Kroky, které se týkají jen postavení společníků, tedy výkonu jejich vlastnických práv k podílům, nejsou změnami korporace ve smyslu § 6, protože ke změně vnitřního obsahu korporace zde dochází odvozeně.*“<sup>153</sup> Z tohoto důvodu nebude toto pravidlo v obecné rovině na vedlejší dohody dopadat a forma, kterou si účastníci dohody zvolí, je na jejich uvážení.

V souladu s ust. § 559 OZ si tak účastníci dohody mohou vybrat libovolnou formu. Z praktických důvodů je nicméně vhodné pořídit dohody v písemné formě a pouze ústním dojednáním se vyvarovat.

Pokud však zákon v některých případech vyžaduje zvláštní formu, je nutné tuto podmínku dodržet i při uzavírání vedlejších dohod.

### Flexibilita dohod

V případě, že společníci chtějí některé záležitosti upravit v rámci společenské smlouvy, z nějakého důvodu tak ale neučiní již při zakládání společnosti, je potřeba, aby následně společenskou smlouvu změnili. Při změně společenské smlouvy je však potřeba dodržet formální postup.

Vycházíme-li ze zákona je obecně pro změnu společenské smlouvy společnosti s ručením omezeným potřeba dohoda všech společníků, případně rozhodnutí valné hromady, pokud si společníci tento postup stanovili ve společenské smlouvě,<sup>154</sup> kdy pro přijetí rozhodnutí je potřeba zákonem předepsaná většina.<sup>155</sup> Dohod společníků i rozhodnutí valné hromady je navíc potřeba osvědčit veřejnou listinou, tedy notářským zápisem.

---

<sup>151</sup> Více jsem povinné náležitosti, která musí společenská smlouva splňovat rozebrala v podkapitole 2.1 *Obecné k právní povaze společenské smlouvy*.

<sup>152</sup> Viz. ust. § 6 ZOK.

<sup>153</sup> HAVEL, Bohumil. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020.

<sup>154</sup> Viz. ust. § 147 odst. 1, odst. 2 a ust. § 172 odst. 1 ZOK.

<sup>155</sup> V případě společnosti s ručením omezeným je pro přijetí rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy dle ust. § 171 odst. 1 písm. a) ZOK potřeba dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků.

U akciové společnosti o změně stanov musí rozhodnout valná hromada, kdy je k přijetí rozhodnutí taktéž potřeba zákonem předepsaná většina<sup>156</sup> a rozhodnutí musí být stejné jako u společnosti s ručením omezeným osvědčeno notářským zápisem.

Vzhledem k nutnosti dodržet při změně společenské smlouvy zákonem předepsané náležitosti a postup, vznikají administrativní, finanční, ale také časové náklady.

Oproti tomu v případě změny vedlejší dohody není třeba svolávat valnou hromadu a dohoda nemusí mít formu notářského zápisu, což představuje menší administrativní zatížení a nižší náklady.

Zároveň si je však třeba uvědomit, že ke změně dohody je potřeba konsensu všech jeho účastníků. V případě, že počet společníků, kteří dohodu uzavřeli je vysoký, může být obtížné konsensu dosáhnout. Proto může být v konečném důsledku v některých případech výhodnější změnit společenskou smlouvu.

#### Možnost ukončení dohod

Vedlejší dohodu společníků lze ukončit jednostranně nebo dohodou společníků, a to bez ohledu na trvání společnosti, respektive na účasti v ní.<sup>157</sup>

V případě společenské smlouvy, je ukončení mnohem složitější. Rozhodně tomu tak je v případě společnosti s ručením omezeným, která není čistě kapitálovou společností, a která má některé znaky osobní společnosti, což je patrné právě na možnostech vystoupení společníka. Pokud se zaměříme pouze na jednostrannou výpověď, tedy jednostranné ukončení účasti na společnosti, má společník pouze možnost vystoupení, a to jen v těch případech, které stanoví zákon. Za podmínek ustanovení § 202 ZOK může společník vystoupit ze společnosti ze dvou důvodů, a to v případě, že společník nesouhlasí se změnou převažující povahy podnikání společnosti nebo nesouhlasí s prodloužením trvání společnosti. Třetím důvodem je nesouhlas společníka s příplatkovou povinností, pro kterou nehlasoval, a to v souladu s ustanovením § 164 ZOK.<sup>158</sup> Poslední důvod je pak upraven v ustanovení § 207 ZOK, dle kterého může společník vystoupit, pokud příslušný orgán nerozhodne do dvou měsíců, neudělí souhlas

---

<sup>156</sup> V případě akciové společnosti je pro přijetí rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy dle ust. § 416 odst. 1 ZOK souhlasu alespoň dvoutřetinové většiny přítomných akcionářů, kdy dle ust. § 412 ZOK je valná hromada, pokud stanovy neurčí jinak, schopna se usnášet, „pokud jsou přítomni akcionáři vlastníci akcie, jejichž jmenovitá hodnota nebo počet přesahuje 30 % základního kapitálu.“

<sup>157</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 21.

<sup>158</sup> Dle ust. § 164 odst. 1 ZOK „Společník, který pro příplatkovou povinnost nehlasoval, může společnosti písemně oznámit, že vystupuje ze společnosti ohledně podílu, na který je příplatková povinnost vázána.“

s převodem jeho podílu bez udání důvodu nebo neudělí souhlas v případech, kdy je povinen souhlas udělit.<sup>159</sup>

Nakonec je třeba zdůraznit, že za trvání společnosti není možné společenskou smlouvu vypovědět.<sup>160</sup>

---

<sup>159</sup> Dle ust. § 207 odst. 1 ZOK „Každý společník může svůj podíl převést na jiného společníka.“ Souhlas příslušného orgánu potřebuje společník společnosti s ručením omezeným jen v případě, že si tuto podmínku společníci ujednají ve společenské smlouvě.

<sup>160</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 21.

### 3. Jednotlivé druhy vedlejších dohod společníků

Cílem druhé části této diplomové práce rozhodně není podat vyčerpávající seznam jednotlivých druhů vedlejších dohod společníků nebo se snad pokusit obsáhnout všechny druhy. Jednak to z povahy tohoto právního institutu není možné, když se jedná o velmi neformální dohody, které mohou upravovat širokou škálu záležitostí obchodní společnosti a společníků a zároveň jsem ty nejzásadnější již vyjmenovala v kapitole 1.3 *Obsah vedlejších dohod společníků*.

Vzhledem k výše uvedenému, se v následujících kapitolách zaměřím především na ty druhy dohod, které jsou dle mého názoru nejrozšířenější, nejzajímavější, popřípadě o nich v české odborné literatuře nalezneme málo informací, a přijde mi tak užitečné je více rozebrat.

#### 3.1 Vedlejší dohody společníků upravující převod podílu

Jedná se o typ vedlejších dohod, které jsou v praxi velmi často využívány. Uzavírané jsou především u obchodních společností, které založily tzv. *joint venture*.<sup>161</sup> V poslední době jsou mnohdy uzavírány také u tzv. *start-upů*,<sup>162</sup> a to mezi zakladateli a investory. Setkat se s nimi však můžeme v podstatě u jakékoliv obchodní společnosti, kde se jeví uzavření vedlejší dohodu výhodnou volbou.<sup>163</sup>

Typicky se setkáme s dohodami omezujícími převod účasti na obchodní společnosti, často prostřednictvím předkupního práva k podílu, v podobě omezení nebo určení potenciálních budoucích společníků,<sup>164</sup> či v podobě práva nebo povinnosti se přidat k převodu podílu, a to pomocí tzv. *drag-along* a *tag-along klauzulí*.<sup>165</sup> Dále do této kategorie patří tzv. *deadlock ustanovení*, díky kterým je možné vynutit převod podílu, kdy tyto dohody slouží jako řešení patových situací.<sup>166</sup>

---

<sup>161</sup> Definice pojmu „joint venture agreements“ v kapitole 1.1.1 *Anglosaské právní prostředí*.

<sup>162</sup> Organizace European Startup Network [online], [cit. 5. prosince 2021]. Dostupné: <https://europeanstartupnetwork.eu/vision/>, dle které je start-up „Nezávislá společnost, která je založen před méně než pěti lety a je zaměřena na vytváření, zlepšování a rozšiřování inovativního, technologicky podporovaného produktu s vysokým a rychlým tempem růstu“

<sup>163</sup> ŠVANDA, Matúš. *Drag-along, tag-along, deadlock – vedlejší dohody společníků v praxi* [online]. epravo.cz, 16.10.2018 [cit. 15. prosince 2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/drag-along-tag-along-deadlock-vedlejsi-dohody-spolecniku-v-praxi-108236.html>.

<sup>164</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 41.

<sup>165</sup> ŠVANDA, Matúš. *Drag-along, tag-along, deadlock – vedlejší dohody společníků v praxi* [online]. epravo.cz, 16.10.2018 [cit. 15. prosince 2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/drag-along-tag-along-deadlock-vedlejsi-dohody-spolecniku-v-praxi-108236.html>.

<sup>166</sup> Tamtéž.

V následujících podkapitolách bych se chtěla v rámci tohoto typu dohod zaměřit na tzv. drag-along a tag-along klauzule a deadlock ustanovení.

### 3.1.1 Drag-along klauzule

V anglicky mluvících zemích se můžeme setkat také se souznačnými pojmy „come-along“, „bring-along.“<sup>167</sup> Drag-along klauzule zavazují povinného společníka, aby prodal svůj podíl kupujícímu za totožných podmínek, za jaký svůj podíl kupujícímu prodal oprávněný společník, který uplatňuje drag-along právo.<sup>168</sup>

Z definice tedy vyplývá, že se jedná o ustanovení, které bude výhodné především pro majoritní společníky. Ti tím, že mohou donutit ostatní společníky k prodeji jejich podílů, zlepšují podmínky pro prodej svého podílu. Pokud totiž potenciální kupující bude chtít koupit 100 % podílů společnosti, jsou oprávnění společníci schopni zaručit takový prodej i přes to, že 100 % podílů nevlastní. Oprávnění společníci tím tedy získají lepší postavení na trhu, kdy je pro potenciálního kupujícího atraktivnější získat 100% podílů ve společnosti. Zároveň mohou zvýšit kupní cenu a získat tak za svůj podíl větší zisk.

Pokud se na dohody obsahující drag-along klauzuli podíváme z druhé strany, mohou být výhodné i pro minoritní společníky, protože pokud dojde k zvýšení ceny oprávněných společníků, dochází zároveň k zvýšení ceny podílů, které vlastní povinní společníci a ti tak mohou svůj podíl prodat za vyšší kupní cenu, než za jakou by jejich podíl byl ochoten potenciální kupující zaplatit, kdyby taková dohoda neexistovala.

V praxi je časté, že v situaci, kdy se podaří většinovému společníkovi prosadit do vedlejší dohody drag-along klauzuli, bude menšinový společník naopak usilovat o začlenění tag-along klauzule.

### 3.1.2 Tag-along klauzule

Tag-along klauzule je ustanovení, které chrání primárně minoritní společníky, když jim dává možnost se podílet na spolurozhodování o vlastnické struktuře společnosti a participovat

---

<sup>167</sup> JANÁČ, Viliam. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 131.

<sup>168</sup> WOLF, Ronald Charles. *The Law and Practice of Shareholders' Agreements in National and International Joint Ventures. Common and Civil Law Uses*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, Law & Business, 2014, s. 251.

na tzv. *kontrolní prémii*.<sup>169</sup> Zároveň jim zajistí, že nezůstanou zablokováni ve společnosti, jelikož se budou moci připojit k prodeji podílů majoritních společníků.<sup>170</sup>

Většinový společník, který je zavázán z tag-along ustanovení, je povinen v případě, že se rozhodne prodat svůj podíl potenciálnímu kupujícímu, zajistit realizaci prodeje podílu oprávněného společníka (menšinového) za stejných podmínek.<sup>171</sup>

Oprávněný společník má tedy právo požadovat, aby byl jeho podíl prodán spolu s podílem povinného, a to navíc za stejnou kupní cenu. Respektive povinný společník má závazek vést obchodní jednání s potenciálním kupujícím tak, aby byl do jednání o prodeji zahrnut za stejných podmínek i podíl oprávněného společníka.<sup>172</sup>

Jedná se však o právo, nikoli o povinnost oprávněného společníka, proto pokud se minoritní společník rozhodne tohoto práva nevyužít, není povinen podíl vůbec prodávat.<sup>173,174</sup>

Aby se vůbec oprávněný mohl rozhodnout tag-along právo aktivovat, je součástí tohoto práva i informační povinnost povinného. Povinný musí o případné nabídce na koupi jeho podílu informovat oprávněného a sdělit mu podmínky obchodu.<sup>175</sup>

V tag-along i drag-along klauzulích je možné také vymezit situace, kdy nedojde k uplatnění těchto práv. Jedná se například o tzv. povolené převody, kdy dochází k převodu podílů na vymezené osoby (typicky jde o rodinné příslušníky nebo přidružené společnosti). Je však dobré ve vedlejší dohodě nastavit mechanismus, který zabráni obcházení drag-along a tag-along ustanovení právě pomocí tzv. povolených převodů.<sup>176, 177</sup>

---

<sup>169</sup> JANÁČ, Viliam. *Vybrané druhy akcionářských dohod*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020, s. 103. Dle Janáče je kontrolní suma součástí nabízené kupní ceny potenciálního kupujícího, kterou nabízí majoritnímu společníkovi, a která v sobě zahrnuje prémii za získání takového podílu, jenž by umožňoval potenciálnímu kupujícímu realizovat rozhodující vliv na rozhodování společnosti. Potenciální kupující je ochoten nabídnout kontrolní prémii, protože si je vědom, že již nebude muset kupovat podíl od minoritního společníka, aby získal rozhodovací kontrolu na společnosti.

<sup>170</sup> American Bar Association. The Enforceability and Effectiveness of Typical Shareholders Agreement Provisions. *The Business Lawyer* [online], 2010, č. 65, s. 1185 [cit. 20. prosince 2021] Dostupné z: [https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab\\_segments=&origin=](https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab_segments=&origin=).

<sup>171</sup> Tamtéž.

<sup>172</sup> JANÁČ, Viliam. *Vybrané druhy akcionářských dohod*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020, s. 101.

<sup>173</sup> Pokud by však vedlejší dohoda společníků obsahovala nějaké další ujednání, dle kterého by minoritní společník (oprávněný z tag-along ustanovení) měl povinnost podíl prodat, typicky právě výše zmíněné drag-along ustanovení, samozřejmě by se nemohl volně rozhodovat, zda podíl prodá. Nicméně stále by bylo na jeho uvážení, zda právo mu plynoucí z tag-along klauzule využije.

<sup>174</sup> JANÁČ, Viliam. *Vybrané druhy akcionářských dohod*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020, s. 101.

<sup>175</sup> Tamtéž.

<sup>176</sup> American Bar Association. The Enforceability and Effectiveness of Typical Shareholders Agreement Provisions. *The Business Lawyer* [online], 2010, č. 65, s. 1185 [cit. 20. prosince 2021] Dostupné z: [https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab\\_segments=&origin=](https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab_segments=&origin=).

<sup>177</sup> Společník převede svůj podíl na povolenou osobu, učiní tak za účelem, aby tato osoba převedla podíl na třetí osobu. Tímto postupem společník převede podíl na zamýšlenou osobu, aniž by bylo nutné aktivovat drag-along

### 3.1.3 Vymahatelnost drag-along a tag-along klauzulí

Jak již bylo popsáno výše v této diplomové práci, jelikož mají vedlejší dohody společníků obligační charakter, jsou primárními nástroji k jejich vymáhání instituty smluvního práva, a to především smluvní pokuta a náhrada škody za porušení smluvní povinnosti.<sup>178,179</sup>

Výhodou smluvní pokuty je její polyfunkčnost, kdy neslouží pouze jako sankce pro toho, kdo dohodu poruší a kompenzace pro toho, kdo je z dohody oprávněn, ale má také funkci preventivní. Primárním účelem je totiž zajistit, aby vedlejší dohoda byla dodržena a smluvní pokuta může zajistit, aby se povinná strana chovala v souladu s dohodou.

Pokud se rozhodnou strany sjednat smluvní pokutu jako nástroj vynucení vedlejší dohody, je třeba se zamyslet nad její výší. Aby byl tento institut funkční je třeba, aby její výše nebyla příliš nízká. Zároveň však nesmí být natolik vysoká, aby byla považována za nepřiměřenou, když dle ust. § 2051 OZ může soud nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu snížit.<sup>180</sup> Přiměřenost výše smluvní pokuty je dle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.11.2009, sp. zn. 33 Cdo 1682/2007 *„Třeba posoudit s přihlédnutím k celkovým okolnostem úkonu, jeho pohnutkám a účelu, který sledoval. V úvahu je třeba rovněž vzít výši zajištěné částky, z níž lze také usoudit na nepřiměřenost smluvní pokuty s ohledem na vzájemný poměr původní a sankční povinnosti.“*<sup>181</sup>

U smluvní pokuty bych ráda ještě upozornila na ust. § 2050 OZ, dle kterého *„Je-li ujednána smluvní pokuta, nemá věřitel právo na náhradu škody vzniklé z porušení povinnosti, ke kterému se smluvní pokuta vztahuje.“* V případě jejího sjednání v rámci vedlejší dohody je tedy dobré si v dohodě aplikaci tohoto ustanovení vyloučit.

---

nebo tag-along právo a dojde tak k obcházení těchto práv. Řešením takové situace může být například začlenění povinnosti zpětného převodu akcií na původní akcionáře do vedlejší dohody.

<sup>178</sup> Dle ust. § 2913 odst. 1 OZ *„Poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit.“*

<sup>179</sup> Více v kapitole 2.2.3 *Následky porušení dohod.*

<sup>180</sup> Dle ust. § 2051 OZ *„Nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud na návrh dlužníka snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti až do výše škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením té povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta. K náhradě škody, vznikne-li na ni později právo, je poškozený oprávněn do výše smluvní pokuty.“*

<sup>181</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.11.2009, sp. zn. 33 Cdo 1682/2007.

### 3.1.4 Deadlock ustanovení – řešení patových situací

Pokud nastanou mezi společníky neshody, může to v krajních situacích vést až k patové situaci neboli k tzv. *deadlocku*. V takovém případě již společníci nejsou schopni se shodnout na důležitých rozhodnutích a ani takové rozhodnutí přijmout.

Typicky se tak může dít ve společnostech s menším počtem společníků nebo ve společnostech, kdy minoritní společníci mají tzv. blokační menšinu. Deadlock může nastat také v případě, že se členové statutárního orgánu nejsou schopni dohodnout a zároveň žádný ze společníků nemá dostatek hlasovacích práv, aby mohl změnit obsazení statutárního orgánu.<sup>182</sup>

Pokud již k patové situaci dojde, je často jediným řešením zrušení a likvidace společnosti, a to v souladu s ust. § 93 písm. c) ZOK.<sup>183</sup>

Pokud odhlédneme od nejrazantnějšího kroku, kterým zrušení společnosti bezesporu je, lze si představit situace, kde by řešením patové situace mohl být zásah třetí osoby, například mediátora. Otázkou však je, zda by taková třetí osoba vůbec byla schopna situaci vyřešit. Dle mého názoru rozhodně není dostačující, se na tento způsob řešení spoléhat.

Nasnadě by mohlo být také, v případě společnosti s ručením omezením, zrušení účasti společníka soudem dle ust. § 205 ZOK.<sup>184</sup> Dle Nejvyššího soudu však nemůže být důvodem pro zrušení účasti ve společnosti rozpor mezi společníky, kdy společníci nejsou schopni se dohodnout a nevyvíjejí tak ve společnosti žádnou činnost.<sup>185</sup>

Dalším řešením by mohlo být podat žalobu na neplatnost usnesení valné hromady. Na základě tohoto kroku by mohl žalovaný společník dočasně ztratit hlasovací práva a tím by mohl být žalující společník schopen po tuto dobu ovládat valnou hromadu. Takovou žalobu však může společník podat jen v zákonech předvídaných situacích.<sup>186</sup> Dle mého názoru ani toto není dobrým řešením, když soudní spor je relativně zdlouhavý proces a jeho výsledek může přijít

---

<sup>182</sup> American Bar Association. The Enforceability and Effectiveness of Typical Shareholders Agreement Provisions. *The Business Lawyer* [online], 2010, č. 65, s. 1188 [cit. 20. prosince 2021] Dostupné z: [https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab\\_segments=&origin=](https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab_segments=&origin=).

<sup>183</sup> Dle ust. § 93 písm. c) ZOK „Soud na návrh toho, kdo na tom má právní zájem, nebo na návrh státního zastupitelství, pokud na tom shledá závažný veřejný zájem, zruší obchodní korporaci a nařídí její likvidaci také, jestliže nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky.“

<sup>184</sup> Obecně se tématu zrušení účasti společníka blíže věnuji v kapitole 2.2.3 *Následky porušení dohod*.

<sup>185</sup> Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Odo 389/2005.

<sup>186</sup> Více v kapitole 2.2.3 *Následky porušení dohod*.

v době, kdy společnost již nebude schopna ekonomicky fungovat z důvodu jejího “pozastavení” způsobeným deadlockem.

Vhodným řešením je proto patovým situacím předejít, k čemuž může sloužit právě vedlejší dohoda společníků, ve které si společníci předem dohodnou postup řešení. Je pouze na společnících, jaký mechanismus si zvolí. V literatuře i praxi se však nejčastěji setkáváme s následujícími postupy.

### Ruská ruleta

Pro modelovou situaci použijí fiktivní společnost, kde mají podíly společník 1 a společník 2. Dle tohoto postupu může jakýkoliv společník (v našem případě společník 1) učinit vůči jinému společníkovi (společníkovi 2) nabídku, ve které specifikuje kupní cenu, za kterou svůj podíl nabízí. Společník 2 musí takovou nabídku přijmout nebo musí za stejnou kupní cenu prodat společníkovi 1 svůj podíl.<sup>187</sup>

Principem tohoto mechanismu je zajisti, aby nabídka kupní ceny byla spravedlivá, kdy společník 1 musí při stanovování kupní ceny vždy myslet na to, že pokud společník 2 jeho nabídku odmítne, bude muset za tuto kupní cenu koupit podíl společníka 2. Tento postup však nebude úplně funkční v případech, kdy jeden ze společníků není finančně schopen konkurovat společníku druhému.<sup>188</sup>

### Texan Schoot-Out

V překladu „Texaský rozstřel“, můžeme se také setkat také s pojmy „mexican shoot“ nebo „auction.“

V tomto případě společník 1 nabídne společníkovi 2 svůj podíl za určitou kupní cenu. Druhý společník má možnost nabídku přijmout a podíl koupit nebo oznámí společníkovi 1 svoji nabídku. V momentě, kdy chtějí druhý podíl koupit oba společníci, dojde, jak již samotný název této doložky naznačuje, k otevřené aukci.<sup>189</sup>

Jde o mechanismus, který je podobný ruské ruletě, proto je také spravedlivý pouze pokud jsou finanční možnosti společníků na podobné úrovni.<sup>190</sup>

---

<sup>187</sup> LOMING, Jeniffer. DICKIE, Michael. *Disputes and Deadlock Between Shareholders*. [online]. mondaq.com, 30. 6. 2014 [cit. 28. 12. 2021]. Dostupné z: <https://www.mondaq.com/newzealand/shareholders/325464/disputes-and-deadlock-between-shareholders>.

<sup>188</sup> Tamtéž

<sup>189</sup> Tamtéž

<sup>190</sup> Tamtéž

## Put and Call

Jde o tzv. *put-opce* a *call-opce*, kdy *put-opce* dává právo společníkovi 1, aby za určitých okolností mohl požadovat od společníka 2 odkup jeho podílu za předem stanovených podmínek. Sjednání *put-opce* je výhodné především pro minoritního společníka, který má tímto způsobem možnost ze společnosti odejít. *Call-opce* naopak umožňuje společníkovi 2 přimět společníka 1 k prodeji jeho podílu, což je výhodné primárně pro majoritního společníka.<sup>191</sup>

Aby *put-opce* a *call-opce* správně fungovaly je třeba si předem v dohodě specifikovat, kdy a jak lze právo z opcí uplatnit a také si sjednat kupní cenu, za kterou bude případně podíl kupujícímu společníkovi prodán.<sup>192</sup>

*Put-opce* a *call-opce* jsou jakýmsi ekvivalentem *drag-along* a *tag-along* ustanovení. Rozdíl je v tom, že v případě sjednání práv z opcí dochází k prodeji mezi společníky společnosti. Naopak v případě *tag-along* a *drag-along* práva dochází k prodeji podílu třetí osobě.<sup>193</sup>

### **3.1.5 Exkurz do Slovenské právní úpravy**

Touto kapitolou navazuji na kapitolu 1.1.3 *Česká republika a Slovenská republika*, ve které jsem se věnovala slovenské právní úpravě institutu vedlejších dohod společníků v obecné rovině.<sup>194</sup> Právní institut vedlejších dohod společníků je díky novelizaci účinné od 1. ledna 2017 výslovně zakotven v OBZ.

Dle Janáče byla jedním z účelů přijetí nové zákonné úpravy snaha zákonodárců eliminovat právní nejistotu související s dosavadním užíváním akcionářských smluv jako takových, a to včetně obsahem specifických vedlejších ujednání, které umožňují uskutečňovat převody účasti ve společnosti, kdy se jedná konkrétně o *tag-along* právo, *drag-along* právo a *shoot-out* klauzuli.<sup>195</sup> Ačkoliv jsou tyto nové smluvní typy upraveny výslovně pouze pro jednoduchou společnost na akcie, jsou přiměřeně použitelné i na ostatní kapitálové společnosti.

Ust. § 220x OBZ zakotvuje *právo přidat se k převodu akcií*, které opravňuje akcionáře (oprávněného) převést svoje akcie zároveň s akciemi jiného akcionáře (povinného). Dle odst. 2 pak „*Právu přidat se k převodu akcií odpovídá povinnost povinného, který se zavázal, že při převodu svých akcií na základě smlouvy umožní zároveň převést akcie oprávněného na třetí*

---

<sup>191</sup> Tamtéž.

<sup>192</sup> Tamtéž.

<sup>193</sup> Tamtéž.

<sup>194</sup> Vedlejší dohody jsou obecně zakotveny v ust. § 66c OBZ.

<sup>195</sup> JANÁČ, Viliam. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 131.

osobu za stejných podmínek.“<sup>196</sup> Právní úprava tedy odpovídá výše uvedené definici tag-along práva.<sup>197</sup>

Ust. § 220y OBZ zakotvuje tzv. drag-along klauzuli. Dle slovenského obchodního zákoníku *právo požadovat převod akcií* opravňuje akcionáře (oprávněného) požadovat od jiného akcionáře (povinného), aby zároveň s převodem akcií oprávněného převedl na třetí osobu své akcie. Dle odst. 2 „*Právu požadovat převod akcií odpovídá povinnost povinného, který se zavázal, že zároveň s převodem akcií oprávněného na základě smlouvy převede své akcie na třetí osobu za stejných podmínek.*“<sup>198,199</sup>

Důležitým aspektem slovenské právní úprav je možnost si výše uvedené smluvní ujednání (drag-along a tag-along) registrovat podle zvláštního právního předpisu,<sup>200</sup> čímž tato ujednání získají věcněprávní účinky a je tak možné tyto práva za splnění zákonných podmínek převádět na třetí osoby. Tento postup je však možný pouze v případě jednoduché společnosti na akcie.

V neposlední řadě ust. § 220z OBZ upravuje *právo požadovat nabytí akcií*. Slovenský zákonodárce tedy výslovně upravil také určitý mechanismus řešení patových situací. Pokud dojde k takové situaci má oprávněný dle tohoto ustanovení právo určit cenu jedné akcie a žádat od jiného akcionáře (povinného), aby na něj převedl akcie za takto určenou cenu. Za oprávněného se považuje akcionář, který jako první doručí svůj návrh s určením ceny za jednu akcii jinému akcionáři. V případě, že povinný předložený návrh ve lhůtě a způsobem stanoveným v akcionářské dohodě nepřijme, je povinen nabýt za stejných podmínek akcie od oprávněného.<sup>201</sup> Toto právo, na rozdíl od práva přidat se k převodu akcií a právu požadovat převod akcií, není možné sjednat jako registrované, a tak bude působit výlučně *inter partes*.<sup>202</sup>

---

<sup>196</sup> Viz. ust. § 220x OBZ.

<sup>197</sup> V ust. § 220x odst. 3 OBZ jsou upraveny náležitosti, které musí ujednání o právu přidat se k převodu akcie obsahovat, jsou jimi: „a) *určenie podmienok na jeho výkon*, b) *určenie rozsahu alebo spôsob určenia rozsahu*, v akom ho oprávnený môže vykonať, c) *lehotu alebo spôsob určenia lehoty*, v ktorej ho možno po splnení podmienok podľa písmena a) vykonať.“

<sup>198</sup> Viz. ust. § 220y OBZ.

<sup>199</sup> V ust. § 220y odst. 3 OBZ jsou upraveny náležitosti, které musí ujednání o právu přidat se k převodu akcie obsahovat, jsou jimi: „a) *určenie podmienok na jeho výkon*, b) *určenie rozsahu alebo spôsob určenia rozsahu*, v akom ho oprávnený môže vykonať.“

<sup>200</sup> Zákon č. 555/2001 Z. z. o cenných papírech a investičních službách a o změně a doplnění některých zákonů (zákon o cenných papírech).

<sup>201</sup> Viz. ust. § 220z odst. 1, odst. 2 OBZ.

<sup>202</sup> MAŠUROVÁ, Angelika. *Vztah osobitných ustanovení o vedľajších dojednaniach k akcionárskej zmluve pri JAS k ostatným akcionárskym dohodám*. In: PATAKYOVÁ, Mária. ČERNÝ, Michal (Ed.). 2017: *Vybrané výzvy v slovenskom práve obchodných korporácií*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense o.p.s., 2017, s. 78.

## 3.2 Vedlejší dohody společníků o výkonu hlasovacího práva

Vedlejší dohody společníků o výkonu hlasovacího práva jsou jedny z nejrozšířenějších vedlejších dohod, ve kterých si společníci upravují hlasovací právo a jeho výkon. Dle Dědiče je společným znakem těchto dohod závazek osoby, která disponuje hlasovacím právem, k tom, že bude vykonávat hlasovací právo způsobem stanoveným v dohodě, případně že své právo nevykoná. Dohody o výkonu hlasovacího práva mohou mít různé podoby. Může jít například o smlouvu příkazní nebo komisionářskou, obecně pak také o inominátní smlouvu.<sup>203</sup>

V anglosaském právním systému se dohoda o výkonu hlasovacího práva označuje pojmem „pooling agreement“,<sup>204</sup> kdy v USA je tento název užíván pouze pro dohody o společném výkonu hlasovacích práv minoritních společníků a zpravidla se vztahuje výlučně na určitou valnou hromadu.<sup>205</sup>

### 3.2.1 Vedlejší dohody společníků o výkonu hlasovacího práva v České republice

Přijetím nové právní úpravy obchodních korporací došlo k odstranění zákazů uzavírat některé typy vedlejších dohod o výkonu hlasování, jenž byly dříve vymezeny v ust. § 186d ObchZ. Tato skutečnost však neznamená, že je dnes již možné takové dohody uzavírat. Dle Dědiče a Lasáka vedlejší dohody, které obsahově odpovídají dříve zákonem výslovně zakázaným dohodám, by v obecné rovině nebyly přípustné ani dnes.<sup>206,207</sup>

Je důležité zdůraznit, že dohody o výkonu hlasovacích práv se netýkají převodu hlasovacích práv, ale pouze jejich výkonu či zdržení se jejich výkonu. Hlasovací práva nejsou samostatně převoditelnými právy a dohody, jejichž obsahem by bylo zajistit převod hlasovacích práv, by byly ztíženy neplatností ex lege. Dle ust. § 281 odst. 4 ZOK totiž „*Hlasovací právo spojené s akcií nelze převádět samostatně*“.

---

<sup>203</sup> DĚDIČ, Jan. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s.161.

<sup>204</sup> Pojem „pooling agreement“ můžeme přeložit jako dohodu o sdružení hlasovacích práv.

<sup>205</sup> WOLF, Ronald Charles. *The Law and Practice of Shareholders' Agreements in National and International Joint Ventures. Common and Civil Law Uses*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, Law & Business, 2014, s. 13.

<sup>206</sup> DĚDIČ, Jan. LASÁK, Jan. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 51.

<sup>207</sup> Touto problematikou se blíže zabývám v kapitole 1.1.3 *Česká republika a Slovenská republika*.

Vedlejší dohodu o výkonu hlasovacích práv lze uzavřít jako dohodu jednorázovou, která bude upravovat jen nějaké konkrétní hlasování nejvyššího orgánu společnosti. Další možností je uzavřít tzv. *agreement to agree*, což je dohoda, které bude obsahovat určitý mechanismus, soubor pravidel pro různá hlasování o různých záležitostech, kdy účelem takové dohody je trvalé ovlivňování.<sup>208</sup>

Jedním z takových postupů je vytvořit hlasovací konsorcium, ve kterém budou někteří společníci společnosti. Tito společníci se před hlasováním na valné hromadě sejdou a na základě majority se rozhodnou jakým způsobem budou o konkrétních otázkách hlasovat. V takovém případě musí všichni účastníci dohody (i přehlasování) na následující valné hromadě hlasovat způsobem, který byl většinou přijat na jejich separátní schůzce.<sup>209</sup>

Pokud se společníci takto sdruží za účelem prosadit svůj vliv na rozhodování valné hromady prostřednictvím společného výkonu hlasování, má taková vedlejší dohoda povahu sdružení, respektive se jedná o smlouvu o společnosti dle ust. § 2716 OZ.<sup>210</sup> Pokud se společníci zaváží uzavřít sdružení za účelem poskytnout věci vznikne tzv. vnitřní společnost.<sup>211</sup>

#### Rozpor vedlejší dohody o výkonu hlasování s loajalitou společníka

Ačkoliv dle účinné právní úpravy je uzavírání dohod o výkonu hlasování povoleno a společník tak může být takovou dohodou vázán, musí stále respektovat kogentní ustanovení ZOK, jakým je například povinnost loajality, jež je upravena v ust. § 212 ZOK.

Může však nastat situace, kdy společník v případě, že bude hlasovat v souladu s dohodou, poruší svoji povinnost loajality vůči společnosti, což může mít za následek dokonce jeho vyloučení ze společnosti.<sup>212</sup> Pokud by však společník hlasoval v rozporu s dohodou jejíž je stranou, hrozí mu sankce, které z porušení vyplývají.<sup>213</sup>

Otázkou pak zůstává, zda by v takovém případě měl být společník vedlejší dohodou vázán. Osobně bych se přiklápěla k rozhodovací praxi Německého spolkového soudu, který ve svém rozhodnutí judikoval, že společník není vázán dohodou o výkonu hlasovacích práv týkajících se obsazení orgánu společnosti, pokud by hlasování dle uzavřené dohody bylo v rozporu s loajalitou společníka.<sup>214</sup> Vzhledem k tomu, že povinnost loajality je v české právní

<sup>208</sup> ČERNÁ, Stanislava. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 157.

<sup>209</sup> CSACH, Kristián. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 34.

<sup>210</sup> Dle ust. § 2716 odst. 1 OZ „Zaváže-li se smlouvou několik osob sdružit jako společníci za společným účelem činnosti nebo věci, vzniká společnost.“

<sup>211</sup> ČERNÁ, Stanislava. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 157.

<sup>212</sup> Více v kapitole 2.2.3 *Následky porušení dohod*.

<sup>213</sup> Více v kapitole 2.2.3 *Následky porušení dohod*.

<sup>214</sup> ROTH, Markus. *Shareholders' Agreements in Listed Companies* [online]. Germany, 2013 [cit. 2. 1. 2022]. Dostupné z: [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=2234348](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2234348).

úpravě kogentní normou, mám za to, že se jedná o jeden z limitů vedlejších dohod, kterým jsem se již věnovala v obecné části této práce. Dle Černé „*Je na akcionářích, aby posoudili, zda je dohoda přijatá většinou hlasů (v rámci tzv. vnitřní společnosti) zavazuje k dovolenému či nedovolenému jednání (hlasování). Musí tudíž provést vlastní, byť neformální, test závaznosti dohody.*“<sup>215</sup>

---

<sup>215</sup> ČERNÁ, Stanislava. In: CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 160.

## Závěr

Diplomovou práci jsem si hned v úvodu rozdělila na dvě části, a to na část obecnou a zvláštní.

Cílem obecné části bylo nejprve vymezit pojem vedlejších dohod společníků, a to s ohledem na jejich typické znaky. Vedlejší dohody působí, na rozdíl od společenské smlouvy, *inter partes*. Vytváří tedy „pouze“ obligacní právní vztah mezi společníky, kteří jsou účastníci vedlejších dohod. Z tohoto důvodu jsou vedlejší dohody závazné pouze mezi těmito účastníky a nepřecházejí na jejich právní nástupce. Smluvní charakter má vliv i na jejich vymahatelnost a právní následky jejich nedodržení, kdy vhodným řešením se jeví sjednat si ve vedlejší dohodě smluvní pokutu. Právní závaznost a obtížnější vymahatelnost můžeme chápat jako nevýhody vedlejších dohod, se kterými je při sjednávání třeba počítat.

Výhodou je však jejich široké využití, kdy si v rámci dohod lze upravit rozsáhlou paletu práv a povinností společníků, která je však limitovaná kogentními ustanoveními, dobrými mravy a veřejným pořádkem. Zásadní benefit je pak také jejich diskrétnost, když nepodléhají publikační povinnosti, neformálnost a flexibilita. Obecně není třeba pro přijetí písemná forma, určitě ale není dobré dohody uzavírat pouze v ústní formě.

Důležité je také zdůraznit, že nelze vedlejší dohody chápat jen z formálního hlediska. To znamená, že vedlejší dohoda může být formálně součástí společenské smlouvy. V takovém případě hovoříme o tzv. extrastatutárních ustanoveních, které však materiálně nejsou její součástí a platí pro ně stejné závěry, jako pro dohody, které stojí i formálně „vedle“ společenské smlouvy.

K vymezení vedlejších dohod společníků jsem v obecné části využila také historický vývoj tohoto právního institutu, a to především v angloamerickém právním systému, které je „kolébkou“ vedlejších dohod. Zaměřila jsem se ale také na kontinentální právní systémy s důrazem na Slovenskou právní úpravu, která je specifická tím, že vedlejší dohody společníků výslovně zakotvuje. Slovenskou právní úpravu jsem následně využívala i ve zvláštní části, kde jsem u jednotlivých typů komparovala rozdíly s českou právní úpravou.

Ve zvláštní části jsem se zabývala jednotlivými druhy vedlejších dohod. Nejprve jsem se zabírala vedlejšími dohodami společníků upravující převody podílu s důrazem na tzv. drag-along a tag-along klauzule, které upravují podmínky odkupu podílů společníků třetími osobami. Dále jsem se věnovala deadlock ustanovením, které mají za cíl řešit patové situace, což jsou situace, kdy se společníci nejsou schopni domluvit, v důsledku čehož není společnost schopna fungovat.

Dle mého názoru je vedlejší dohoda společníků institut, který má nenahraditelné místo v praxi obchodních společností. Vzhledem k tomu, že je třeba, aby byli společníci prostřednictvím dohod schopni pružně reagovat na své potřeby, nemyslím si, že je nutné tento institut výslovně upravovat v právním předpisu. V případě, že by právní úprava byla příliš specifická, konkrétní, mohly by tím dohody ztratit své výhody. Z druhé strany by zákonné zakotvení mohlo přispět k právní jistotě a vymahatelnosti. Inspirací by pro zákonodárce mohla být slovenská právní úprava. Konkrétně možnost sjednat si drag-along ustanovení a tag-along ustanovení s věcněprávními účinky.

## Seznam použité zdrojů

### Monografie

1. CSACH, Kristián a kol. *Akcionářské dohody*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 320 s.  
WOLF, Ronald Charles. *The Law and Practice of Shareholders' Agreements in National and International Joint Ventures. Common and Civil Law Uses*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, Law & Business, 2014, 480 s.
2. DIGNAM, Alan, LOWRY, John. *Company law*. 7. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2012. 515 s.
3. STEDMAN, Graham, JONES, Janet. *Shareholders Agreements*. 2. vydání. Londýn: Longman, 1990. 531 s.
4. MOCK, Sebastian a kol. *International Handbook on Shareholders' Agreements: Regulation, Practice and Comparative Analysis*. Berlín: De Gruyter, 2018, 679 s.
5. DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 439 s.
6. BEZOUŠKA, Jan. PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník nejdůležitější změny*. Praha: Anag, 2013, 376 s.
7. JANÁČ, Viliam. *Vybrané druhy akcionářských dohod*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020, 172 s.
8. HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1481 s.

### Příspěvky ve sborníku

1. MAŠUROVÁ, Angelika. *Vzťah osobitných ustanovení o vedľajších dojednaniach k akcionárskej zmluve pri JAS k ostatným akcionárskym dohodám*. In: PATAKYOVÁ, Mária. ČERNÝ, Michal (Ed.). 2017: *Vybrané výzvy v slovenskom práve obchodných korporácií*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense o.p.s., 2017, s. 62-94.

### Komentáře

1. ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1336 s.
2. ŠVESTKA, Jan a kol. *Občanský zákoník. komentář. Svazek I*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1667 s.
3. PATAKYOVÁ, Mária a kol. *Obchodný zákonník. Komentár*. 5. vydání. Bratislava: C. H. Beck, 2016, 1696 s.

4. OVEČKOVÁ, Oľga a kol. *Obchodný zákonník. Velký komentár*. 1. zväzok. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017.
5. LASÁK, Jan a kol., *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. 2628 s.
6. MELZER, Filip a kol., *Občanský zákoník. Velký komentář*. Praha: Leges, Svazek I. 2013. 720 s.
7. LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 2380 s.

### **Právní předpisy a související dokumenty**

1. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v posledním platném znění.
4. Legislativa USA: Obecný zákon o obchodních společnostech státu Delaware. (Delaware General Corporation Law) Dostupný z: <https://delcode.delaware.gov/title8/c001/index.html>.
5. Právní předpis Americké advokátní komory: Vzorový zákon o obchodních společnostech (Model Business Cosporation Act). Dostupný z: [https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business\\_law/corplaws/2020\\_mbca.pdf](https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business_law/corplaws/2020_mbca.pdf).
6. Německá legislativa: Německý akciový zákon.
7. zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník, ve znění posledních předpisů.
8. Důvodová zpráva k zákonu 33/2020, kterým se mění č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., zvláštní část.
9. Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník., zvláštní část.
10. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 555/2001 Z. z. o cenných papírech a investičních službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papírech), ve znění posledních předpisů.

## Rozhodnutí

1. Sněmovna lordů: rozhodnutí *Welton v. Saffery*, Velká británie, 1897, AC 29. [online]. Dostupné z: <https://judgements.lawnigeria.com/2019/01/25/3plr-welton-v-saffery/>
2. Obvodní soud pro jižní obvod státu New York: rozhodnutí *Brown v. Pacific Mail Steamship Co.*, USA, ze dne 20. listopadu 1867, 4 F. Cas. 420. [online]. Dostupné z: <https://www.ravellaw.com/opinions/1ec4511ce5530ff5febd6b94eb86e25a>
3. Odvolací soud státu Illinois: rozhodnutí *Galler v. Galler*, USA, 1964, 45 Ill. App.2d 452. [online]. Dostupné z: <https://www.ravellaw.com/opinions/712dc56395621a9d7fc89455f48618fd?query=Galler%20v.%20Galler%20>
4. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 146/2003.
5. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5749/2017.
6. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 9. 2018, sp. zn. 29 Odo 1706/2006.
7. Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 26. 2. 1998, sp. zn. II ÚS 249/97.
8. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.10.2020, sp. zn. 27 Cdo 226/2019.
9. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.9.2003, sp.zn. 29 Odo 102/2003.
10. Rozhodnutí Německého Spolkového soudního dvora ze dne 27. 10. 1986, sp. zn. II ZR 240/85.
11. Rozhodnutí Německého Spolkového soudního dvora ze dne 20. 1. 1983, sp. zn. II ZR 243/81.
12. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 1007/2005.
13. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 9. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1950/2017.
14. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.11.2009, sp. zn. 33 Cdo 1682/2007.
15. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Odo 389/2005.

## Internetové zdroje a články

1. ČERNÁ, Stanislava. Vedlejší dohody (sideletters) společníků kapitálových společností. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2011, č. 1 [cit. 15. června 2021]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
2. LAW COMMISSION. *Shareholder Remedies* [online]. 1997 [cit. 16. června 2021]. Dostupné z: <http://www.lawcom.gov.uk/project/shareholder-remedies/#shareholder-remedies-report>.

3. LAVELLE, Kerry M. Drafting Shareholder Agreements for the Closely-Held Business. *DePaul Business Law Journal* [online databáze], 1991, roč. 4, č. 1, s. 110 [cit. 15. června 2021]. Dostupné z: <http://heinonline.org>.
4. HORNE, Louie M. Voting Trust Agreements in Indiana. *Indiana Law Journal*, [online], 1944, roč. 19, č. 3, s. 230 [cit. 16. června 2021]. Dostupné z: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=3980&context=ilj>
5. Bar Association. *MBCA newsletter, Model Business Cosporation Act News* [online]. USA: *A semi-annual publication of Corporate Laws Committee of the Business Law Section of the American Bar Association, léto 2019* [cit. 8. července 2021]. Dostupné z: [https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business\\_law/newsletters/CL270000/full-issue-201909.pdf](https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/business_law/newsletters/CL270000/full-issue-201909.pdf)
6. Delaware Division of Corporations. *About the Division of Corporations* [online]. Delawere.gov, [cit. 8. července 2021]. Dostupné z: <https://corp.delaware.gov/aboutagency/>
7. GESELL, Harald. *IBA Guide on Shareholders' Agreements* [online]. Ibanet.org, 11. února 2015 [cit. 20. července 2021]. Dostupné z: <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=63D9B6E1-A039-4842-881C-71010F44AB98>
8. RICHTER, Tomáš. O logice a limitech korporálního práva: teoretické základy. *Právní rozhledy* [online databáze], 2008, č.23, [cit. 17. června 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.
9. International Bar Association. *IBA Guide on Shareholders' Agreements – France* [online]. 2015, s. 6 [cit. 19. června 2021]. Dostupné z: [http://www.ibanet.org/LPD/Corporate\\_Law\\_Section/Clsly\\_Held\\_Growing\\_Busi\\_Entpr/shareholderagreements.aspx](http://www.ibanet.org/LPD/Corporate_Law_Section/Clsly_Held_Growing_Busi_Entpr/shareholderagreements.aspx).
10. ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Právní povaha a pravidla výkladu (nejen) zakladatelských právních jednání soukromých korporací. *Právní rozhledy* [online databáze], 2016, č.18, s. 611 [cit. 20. září 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.
11. HURDÍK Jan. Kogentnost a dispozitivnost ustanovení nového občanského zákoníku o právnických osobách. Ke vzájemné použitelnosti ustanovení o nadacích a nadačních fondech. *Právní rozhledy* [online databáze], 2014, roč. 22, č. 7, s. 229-233 [cit. 9. října 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.
12. ROHOVSKÁ, Kateřina, HAVEL, Bohumil. Kogentnost úpravy právnických osob a její omezení autonomií vůle, nebo vice versa? *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2016, roč.8, č. 2, s. 33-39 [cit. 23. října 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.

13. CHEUNG, Rita. Shareholders' Agreements: Shareholders' Contractual Freedom in Company Law. *Journal of Business Law*. [online], 2012, č. 6, s. 504-530 39 [cit. 30. října 2021]. Dostupné z: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=2606645](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2606645).
14. JANOŠEK, Vladimír. Dohody o výkonu hlasovacích práv, akcie bez hlasovacích práv, sistace hlasovacích práv akcionáře (nejen) na základě ujednání stanov. *Obchodněprávní revue* [online databáze], 2016, č. 4, str. 109-118. [cit. 2. listopad 2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>.
15. NOVOTNÁ, Monika. *Rozhodování o neplatnosti usnesení orgánu obchodní korporace v intencích základních zásad soukromého práva*. [online]. Bulletin-advokacie.cz, 24. 4. 2017, [cit. 5. listopad 2021]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/rozhodovani-o-neplatnosti-intencich-zakladnich-zasad-soukromeho-prava>.
16. GABONAY, Andrea. *K povinnosti loajality*. [online]. Právníprostor.cz, 7. 10. 2015 [cit. 10. listopad 2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/povinnost-loajality>.
17. Organizace European Startup Network [online], [cit. 5. prosince 2021]. Dostupné z: <https://europeanstartupnetwork.eu/vision/>.
18. ŠVANDA, Matúš. *Drag-along, tag-along, deadlock – vedlejší dohody společníků v praxi* [online]. epravo.cz, 16. 10. 2018 [cit. 15. prosince 2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/drag-along-tag-along-deadlock-vedlejsi-dohody-spolecniku-v-praxi-108236.html>.
19. American Bar Association. The Enforceability and Effectiveness of Typical Shareholders Agreement Provisions. *The Business Lawyer* [online], 2010, č. 65, s. 1153-1203 [cit. 20. prosince 2021]. Dostupné z: [https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab\\_segments=&origin=](https://www.jstor.org/stable/pdf/25758511.pdf?refreqid=excelsior%3Af53c93af453d0ba39de273d61b2c1843&ab_segments=&origin=).
20. LOMING, Jeniffer. DICKIE, Michael. *Disputes and Deadlock Between Shareholders*. [online]. mondaq.com, 30. 6. 2014 [cit. 28. 12. 2021]. Dostupné z: <https://www.mondaq.com/newzealand/shareholders/325464/disputes-and-deadlock-between-shareholders>.

## Ostatní zdroje

1. MOLANO, Leon. *Shareholders' Agreements in Close Corporations and Their Enforcement* [online]. Athens, 2006. Diplomová práce. 89 s. [cit. 16. června 2021]. Dostupné z [https://digitalcommons.law.uga.edu/stu\\_lbm/89/](https://digitalcommons.law.uga.edu/stu_lbm/89/).

2. ROTH, Markus. *Shareholders' Agreements in Listed Companies* [online]. Germany, 2013 [cit. 2. 1. 2022]. Dostupné z: [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=2234348](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2234348).

## **Abstrakt**

Předmětem této diplomové práce jsou vedlejší dohody společníků kapitálových společností. Jedná se o právní institut, který se je v praxi obchodních společností často využívá. Právní úprava však ve většině zemí chybí. Vedlejší dohody společníků mohou být uzavírané mimo společenskou smlouvu nebo mohou být součástí společenské smlouvy, zavazují však pouze strany této dohody.

Diplomovou práci jsem rozdělila na část obecnou a část zvláštní. V obecné části vycházím z historického vývoje vedlejších dohod společníků v jednotlivých zemích. Cílem obecné části je vymezit jejich právní povahu a závaznost. Nakonec se zabývám také jejich výhodami a nevýhodami.

Cílem zvláštní části je blíže rozebrat vybrané druhy vedlejších dohod společníků se zaměřením na praktické využití.

## **Abstract**

The subject of this master's thesis are shareholders' agreements in limited liability and joint stock companies. It is a legal institute that is often used in the practice of companies. However, legislation is lacking in most countries. Shareholders' agreements may be concluded by shareholders outside the article of association or may be included in the article of association, however, but only the parties to these agreements are legally bound by shareholders' agreements.

I divided this master's thesis into general part and specific part. In general part, I am based on the historical development of the shareholders' agreements in individual countries. The objective of the general part is to describe legal nature and legal binding of shareholders' agreements. Finally, I also deal with their advantages and disadvantages.

The objective of the specific part of this thesis is analyse in more detail selected types of shareholders' agreements with focus on practical use.

## **Klíčová slova**

Vedlejší dohody společníků, společenská smlouva, tag-along právo, drag-along právo, deadlock, smlouvy o výkonu hlasovacích práv.

## **Key Words**

Shareholders' agreements, Articles of association, tag-along right, drag-along right, deadlock, voting agreements.